

A teljességre való eljutáshoz szükség van Istenre, a megváltásra

Beszélgetés a hetvenéves Varga Lajos segédpüspökkel

Az emberi életnek van értelme, és meggyőződésem, hogy a természetfelettiben, tehát Istenben kell keresni. A hitünk legnagyobb értéke abban áll, hogy az emberi élet teljességébe az Istennel való közösségben juthatunk el – vallja Varga Lajos segédpüspök. 70. születésnapja alkalmából beszélgettünk vele, amit december 5-én ünnepel.

Hogyan emlékszik vissza a gyermekkorára?

– Budapesten születtem, pontosabban Újpesten. Édesanyám polgári családból származott, édesapám pedig egyszerű iparosember volt. 1899-ben születtem, és a villanszerelési munkákban közreműködött IV. Károly koronázásának előkészítésében. Dolgos, szorgos mesteremberként a két kezével építette föl Rákospalotán a házat, ahol a gyermekkorunkat töltöttük az öcsémmel. A történelmi változások a családjunkat sem kímélték, édesanyámat kilakoltatták saját házából.

(Folytatás az 5. oldalon.)

A megújulás csodái az ősi magyar kegyhelyen

Bodajkon jártunk

Imára érkezünk Bodajkra. A Segítő Szűz Mária-kegykép előtt minden délben egy kis közösség imádkozik. Mária átkarolja a Gyermeket, arcuk egymáshoz simul: ez a bensőséges szeretetet kifejező kép évszázadokon át megszólította az embereket. Mindenféle bajban, rászorultságban és betegségben, járványok, természeti csapások, háborúk idején imádkoztak előtte, kérve a Szűzanya közbenjárását. És ő meghallgatta a hozzáfutásokat. Erről tanúskodnak a sekrestye bejáratánál látható apró ezüstartyak is, amelyekkel a hívek hálájukat igyekeztek kifejezni.

ahol évszázadokon át megnyugvásra találtak az emberek, erőt merítettek az életükhöz. Bár a járványhelyzet miatt csoportok most nem érkezhettek, a templom nyitva áll, csendes imára bárki betérhet Máriához. „Mindig van friss virág a Szűzanyánál” – mondja a plébános, Mórocz Tamás. A zárdakudvaron beszélgettünk, amely idén szeptemberre újult meg, akárcsak a kegytemplom, az udvart szegélyező árkádor és a helytörténeti érdekességeket bemutató múzeum. Kiszolgálóépületet is létesítettek a búcsúsok fogadására, és szálláshelyül alakították át a valamikori katolikus iskolát. Mórocz Tamás először a templomba vezet bennünket, és útközben a kegyhely történetéről mesél.

Egy november végi borús napon kerestük fel a Bodok-hegyhát lábánál fekvő kegyhelyet,

(Folytatás a 3. oldalon.)

Hűséges volt közösségéhez

Elhunyt Lehner Anna szociális testvér, korábbi általános elöljáró

Életének 97. évében, 2020. november 19-én Los Angeles Encino városrészében, a kaliforniai föderációs testvérek idősotthonában elhunyt Lehner Anna szociális testvér. Temetéséről később intézkednek, akarata szerint Buffalóban helyezik örök nyugalomra. A Szociális Testvérek Társasága misét ajánlott fel az elhunyt lelkéért. A liturgiát november 24-én mutatták be a budapest-remetékertvárosi Szentlélek-templomban.

Lehner Anna 1924. január 14-én született Romádon. Édesanyját nagyon korán elvesztette. Özvegy édesapja újránősült,

hogy három kislányának legyen anyukája. Ebből a házasságból két öccse született. Isten hívását ötödikes korában hallotta meg. Érettségi után a Ranolder Intézet tanítóképző-

jében tanult tovább. Már elkezdődtek a II. világháborús bombázások, amikor 1944-ben sikeresen lediplomázott. Tanulmányainak idején találkozott a szociális testvérekkel, így ismerte és szerette meg a társaságot, ahová 1944 nyarán lépett be.

A noviciátust Szegváron kezdte el, de rövidesen az egész noviciátusnak menekülnie kellett a közelgő orosz front elől.

(Folytatás a 7. oldalon.)

Másokra odafigyelve gyógyítani a sebeket

Ferenc pápa szeptember 8-án szabadkai püspökké nevezte ki Večerin Slavkót, a Szabadkai Egyházmegye papját, eddigi általános helynököt. Az új főpásztort november 14-én szentelték püspökké és iktatták be; a szertartás után beszélgettünk vele.

Hogyan fogadta püspöki kinevezése hírét, és milyen gondolatokkal kísülte a szentelésre?

– A Szentatya döntése váratlanul ért. Nem számítottam rá, ezért nagyon meglepődtem a hír hallatán. Azután pedig egyetlen kérdés kezdett foglalkoztatni, amit valahogy így tudnék szavakba önteni: Akkor most hogyan tovább? Miként fog megvalósulni az, amit hallottam? Hasonlít ez a Szűzanya kérdéséhez, amit akkor tett fel, amikor meglátogatta őt Gábor angyal, hogy közölje vele a nagy hírt. Erősen hiszek abban, hogy nincsenek véletlenek. Az Úrnak bizonyára terve van ezzel a kinevezéssel. Most az a legjobb, ha rábízom ezt az új helyzetet, amibe kerültem, én pedig igyekszem megtenni, ami tőlem telik.

Mit választott püspöki jelmondatául, és miért?

– Amikor nyilvánossá vált, hogy én leszek a Szabadkai Egyházmegye új főpásztora, éppen Kisboldogasszony ünnepe volt. Azon a napon, a legszentebb áldozat bemutatása közben, amikor az eucharisztikus imát lezáró dicsőítés következett, ami így indul: „Óáltala, övele és őbenne”, úgy éreztem, a Szentlélek most azt sugallja nekem, hogy ez legyen a jelmondatom. A papságban eltöltött évek során arra törekedtem, hogy Krisztus foglalja el az első helyet az életemben, ő legyen az életem középpontjában.

(Folytatás a 9. oldalon.)

Az ünneplés kapuja: a bűnbánat

Fehérvári Jákó OSB
liturgikus jegyzete
4. oldal

Böjte Csaba meggyógyult

Koronavírusos volt a ferences szerzetes
8. oldal

Ünnepváró játékok, ajándékotletek Gyuri atyától

12. oldal

Találkozás Gyöngyössi Katalinnal
Ennio Morricone közelről

Film
Patria

ISSN 0133-1205

20049

Akkor is imádkoznunk kell, ha úgy érezzük, csak az időnket vesztegetjük

A Szentatya november 11-én az állhatatos ima témájának szentelte az imádságról szóló katekézissorozat tizenmegyedik alkalmát. Ferenc pápa teljes katekézisének fordítását közreadjuk.

Kedves testvérek, jó napot kívánok!

Folytatjuk az imádságról szóló katekéziseket. Volt, aki azt mondta nekem: „Ön túl sokat beszél az imáról. Nincs rá szükség.” De igen, szükséges! Mert ha nem imádkozunk, akkor nem lesz erőnk előrehaladni az életben. Az ima olyan, mint az oxigén az élethez. Az imával magunkra hívjuk a Szentlélek jelenlétét, aki mindig előrevisz bennünket. Ezért beszélek sokat az imáról.

Jézus a folyamatos, állhatatosan gyakorolt imára adott példát. Egész küldetésének az Atyával elmélyült csendben folytatott állandó párbeszéd a forrása. Az evangéliumok arról is beszámolnak, miként buzdította tanítványait arra, hogy kitartóan, fáradhatatlanul imádkozzanak. A katekizmus felidézi a Lukács evangéliumában olvasható három példabeszédet, amelyek kiemelik Jézus imájának ezt a jellemzőjét (vö. A Katolikus Egyház katekizmus – KEK – 2613.).

Az imának mindenekelőtt kitartónak kell lennie: mint a példázat szereplőjének, aki mivel egy váratlanul érkezett vendéget kell befogadnia, az

éjszaka közepén kopogtat a barátjánál, és kenyeret kér tőle. A barát azt válaszolja, hogy „nem!”, mert már ágyban van; de ő csak hajtogatja a magáét mindaddig, míg rá nem kényszeríti, hogy felkeljen, és adjon neki kenyeret (vö. Lk 11,5–8). Kitartó kérés. De Isten türelmesebb, mint mi, és azok, akik hittel és állhatatosan kopogtatnak szíve ajtaján, nem csalódnak. Isten mindig válaszol. Mindig. Atyánk jól tudja, mire van szükségünk. A kérésre nem azért van szükség, hogy tájékoztassuk vagy meggyőzzük őt, hanem hogy a vágy és a várakozás táplálását szolgálja bennünk.

A második példázat egy özvegyasszonyról szól, aki bíróról fordul, hogy segítsen, és szolgáltasson igazságot neki. Ez a bíró korrupt, gátlástalan ember, de végül az özvegyasszony rimánkodásától kiborulva úgy dönt, megtetszi, amit kér (vö. Lk 18,1–8). Azt gondolja: „Jobb, ha megoldom a problémáját, és megszabadulok tőle, mint hogy állandóan idejárjon hozzám panaszkodni.” Ez a példázat megérteti velünk, hogy a hit nem pillanatnyi fellángolás, hanem bátor készség arra, hogy meg-

szólítsuk Istent, sőt hogy „vitatkozzunk” vele, és hogy ne törődjünk bele a rosszba és az igazságtalanságba.

A harmadik példázat egy farizeust és egy vámszedőt mutat be, akik a templomba mennek imádkozni. Az előbbi érdemeivel dicsekedve fordul Istenhez; az utóbbi arra is méltatlannak érzi magát, hogy a szentélybe lépjen. Isten azonban nem hallgatja meg az elsőnek, vagyis az öntelteknak az imáját, míg az alázatosakét meghallgatja (vö. Lk 18,9–14). Nincs igazi ima alázatos nélkül. Hiszen épp az alázat késztet arra, hogy kérjünk az imában.

Az evangélium tanítása világos: mindig imádkoznunk kell, akkor is, ha minden hiábavalónak látszik, ha Isten sü-

ketnek és némának tűnik, ha úgy érezzük, hogy csak az időnket vesztegetjük. Még ha elsőtetedik is az ég, a keresztény nem hagy fel az imával. Imája együtt jár hitével. A hit életünk sok napján illúzióknak, meddő erőfeszítésnek tűnhet. Vannak sötét időszakok életünkben, és ekkor illúzióknak tűnik a hitünk. Az imádság gyakorlása azonban ennek az erőfeszítésnek az elfogadását is jelenti.

„Atyám, imádkozom én, de nem érzek semmit, üresnek érzem magam, száraz a szívem.” Akkor is haladnod kell előre, erőfeszítést kell tenned a rossz pillanatokban, amikor semmit sem érzel. Sok szent megtapasztalta a hit éjszakáját és Isten hallgatását – amikor kopogtatunk, de Isten nem

válaszol –, és ezek a szentek állhatatosak voltak. Aki a hitnek ezeken az éjszakáin imádkozik, az sosincs egyedül.

Jézus ugyanis nem csak az ima tanúja és tanítója, hanem annál több. Ő befogad minket az ő imájába, hogy őbenne és rajta keresztül imádkozhassunk. És ez a Szentlélek műve.

Az evangélium ezért biztat bennünket arra, hogy Jézus nevében imádkozzunk az Atyához. Szent János közli az Úrnak ezeket a szavait: „Bármit kértek majd a nevemben, megteszem, hogy az Atya megdicsőüljön a Fiúban” (Jn 14,13). A katekizmus pedig elmagyarázza: „a bizonyosság, hogy kéréseink meghallgatást nyernek, Jézus imádságán alapszik” (KEK 2614.). Olyan szárnyakat ad, amilyeneket az ember imája mindig is szeretett volna.

Mindenképp fel kell idéznünk a 91. zsoltár szavait, amelyek tele vannak bizalommal, és amelyek egy, mindent Istentől remélő szívből fakadnak: „Szárnyaival oltalmaz, tollai alatt menedékre lelsz, hűsége a védőpajzsod. Nem kell félned az éji kísértettől, sem a nappal repülő nyilaktól; sem a sötétben terjedő ragálytól, sem a fényes nappal kitörő dögvéztől.” (Zsolt 91,4–6) Ez a csodálatos imádság Krisztusban teljesedik be, benne találja meg teljes igazságát.

Jézus nélkül az a veszély fenyegeti imáinkat, hogy emberi erőfeszítésre korlátozódnak, mely legtöbbször kudarccal van ítélve. Ő viszont magáévá tett minden kiáltást, minden könnyet, minden örömet, minden könyörgést... minden emberi imát. És ne feledkezzünk meg a Szentlélekről sem, aki bennünk imádkozik. Ő indít minket imára, ő vezet el minket Jézushoz. Ő az ajándék, akit az Atya és a Fiú adott nekünk, hogy találkozhassunk Istennel. És amikor imádkozunk, a Szentlélek imádkozik szívünkben.

Krisztus a minden számunkra, imaéletünkben is! Szent Agoston ragyogó megfogalmazását a katekizmusban is megtaláljuk: Krisztus „imádkozik értünk mint pap; imádkozik bennünk mint főnök; mi pedig imádkozunk hozzá mint Istenünk-höz. Ismerjük fel tehát benne a mi hangunkat és az ő hangját mibennünk!” (KEK 2616.) Ezért az imádkozó keresztény nem fél semmitől, rábízta magát a Szentlélekre, akit ajándékba kaptunk, aki imádkozik bennünk és imára indít bennünket. Maga a Szentlélek, az imádság mestere legyen az, aki megtanítja nekünk az imádság útját!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News

Tájékoztatás Felföldi László püspökké szenteléséről és beiktatásáról

Őszentsége Ferenc pápa 2020. november 18-án Felföldi Lászlót, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye általános helynökét, a nyíregyházi Magyarok Nagyasszonya-társszékesegyház plébánosát pécsi megyéspüspökké nevezte ki. A Pécsi Egyházmegye közleményét tesszük közzé.

Az új főpásztor püspökké szentelésére és beiktatására 2021. január 6-án, Urunk megjelenése (vízkereszt) ünnepén, a 10.30 órakor kezdődő szentmisében kerül sor a pécsi székesegyházban.

A főszentelő Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, a társszentelő Michael August Blume címzetes érsek, apostoli nuncius és Bosák Nándor nyugalmazott debrecen-nyíregyházi megyéspüspök lesz.

A világhírvány okozta veszélyhelyzet miatt a szertartáson kizárólag a meghívott vendégek vehetnek részt. Kérjük, egy plébánia vagy he-

lyi közösség se szervezzon zarándokcsoportot az ünnepre, mert nem lesz lehetőségük a székesegyházba bejutni. A szentmisét a Pécsi Egyházmegye élőben közvetíti weboldalon, YouTube-csatornáján és Facebook-oldalán, így annak az otthon maradók is részesei lehetnek.

Kérjük az érintett plébániákat, szervezzék meg, hogy a kisebb helyi közösségek együtt kapcsolódhassanak be az élő közvetítésbe a templomokban, kápolnában vagy közösségi és művelődési házakban, ahol a technikai feltételek ezt lehetővé teszik. Ezeken a helyeken a szertartás közös, imádságos megtekintése mellett kérjük a pap testvéreket, amennyiben megoldható, bizottságnak lehetőséget a szentál-

dozáshoz járulásra. Kérjük a híveket, figyeljék a helyi plébánia erre vonatkozó hirdetését!

Köszönjük a testvérek megértését, hogy ebben a különleges helyzetben nem a megszokott módon kapcsolódhatnak be egyházmegyéink kiemelkedő ünnepi eseményébe. Mindenkit kérünk és bátorítunk az új pécsi püspökért való egyéni és közösségi imádságra, hogy szolgálatát megkezdve a Pécsi Egyházmegye egész családját a szeretet közösségében gyűjtse egybe és vezesse.

Forrás: Pécsi Egyházmegye
Fotó: Fábán Attila

A Szentatya imádságban emlékezett meg Maradonáról

Az egész világ gyászolja a november 25-én elhunyt argentin focistát, Diego Armando Maradonát, akit sokan minden idők legjobb labdarúgójaként emlegetnek. Ferenc pápa is szeretettel emlékezik vissza találkozásaira.

A legendás futballista október 30-án töltötte be a 60. életévét. November 4-én koponyaűri vérzés miatt megműtötték. A beavatkozás komplikációmentes volt, húsz nappal később azonban hirtelen megállt a sportoló szíve. Matteo Bruninak, a szentszéki sajtóközpont igazgatójának nyilatkozata szerint amikor Ferenc pápa tudomást szerzett Maradona haláláról, azt mondta: szeretettel gondol vissza az alkalmakra, amikor az elmúlt években találkoztak, és megemlékezik róla imádságában, ahogyan az előző napokban is tette, értesülve rossz egészségi állapotáról.

Ferenc pápa éppen a most megjelent kötetében (*Ritorniamo a sognare*; magyarul *Álmodjunk együtt* címmel a napokban jelenik meg) mesélte el, hogy 1986-ban Németországban tartózkodott, és egyedül élte át, hogy Argentína megnyerte a labdarúgó-világbajnokságot. Maradona neve fémjelezte akkor az égszínkék-fehérek győzelmét. Az „aranyfiú” (el pibe de oro) évekkel később egy ilyen, 10-es számú mezt vitt ajándékba a Vatikánba.

2014. szeptember 1-jén találkoztak, amikor Ferenc pápa a VI. Pál teremben fogadta a futball sztárjait, akik aznap este részt vettek a békéért rendezett vallásközi labdarúgó-mérkőzésen a római Olimpiai Stadionban. A bevételt a Scholas Occurrentes globális nevelési hálózat és a Javier Zanetti argentin futballista által alapított PUPÍ Alapítvány az ifjúság nevelésére fordította.

A pápa és Maradona megölelték egymást, és az egyházfő egy mezt kapott ajándékba, melyen a „Francisco” felirat szerepelt, a következő szavak kíséretében: „Ferenc pápának nagy szeretettel, és békét kívánva az egész földnek.” A futballklasszis elmondta a pápának, hogy nagyon közel érzi őt magához a szegények iránti szeretete miatt. „És mit mondott nekem a pápa? Hogy várt rám.”

A találkozás után Maradona a következőket mondta a Vatikáni Rádióban: „Azt hiszem, mindannyiunk szíve megrendül, amikor látjuk a háborút, a halottakat. Félre kellene tennünk sok mindent, és a békét kellene keresnünk. Szeretnénk, hogy az emberek megértsék, hogy a legjobb dolog mindenki számára a béke.” Hozzájárul-

hat-e a sport a békéhez? „Alapvetően! Azt hiszem, egy focilabda többet ér száz puskánál. Ez világos számomra. A sport segít, hogy gondolkodj, ne pedig bánt másokat.” Maradona számára a Scholas Occurrentes támogatása nem ért véget a békéért rendezett vallásközi futballmérkőzéssel. Részt vett egy sajtótájékoztatón is a Vatikáni Rádióban, melyen a nevelés és a szolidaritás jegyében induló projekteket mutatták be.

2015-ben ismét találkozott a Szentatyával. Maradona csodálattal méltatta a pápát, és megköszönte a sok szeretetet, amit tőle kap. Fantasztikus pápának nevezte, aki sokat tesz a fiatalokért. Elmondása szerint arról beszélgettek, hogy a játékosoknak közösen kell fellépniük a világban az éhező gyermekekért. Sok gyerek focizik, van, akinek cipője sincs, és nincs mindenhol focipálya sem: a Scholas Occurrentesszel ezeket a gyerekeket akarják segíteni – mondta Maradona.

„Én vagyok Ferenc pápa legnagyobb rajongója” – fogalmazott, és hozzátette: „A Szentatya úgy bánik velem, mintha a testvére lennék, és mindenkivel ugyanígy bánt. Mindenkivel egyformán: mindenkit megölel, megpuszlit. Kevés ideje van, nagyon sokat dolgozik, mégis mindenkire szán időt.”

2016-ban, a harmadik békemérkőzés alkalmával Ferenc pápa telefonon hívta fel a futballklasszist. Akkor az amatricei földrengés ároslottjai számára gyűjtöttek adományt, és Maradona ebben is segítségére volt.

Forrás: Vatican News; Rome Reports
Fordította: Thullner Zsuzsanna
Fotó: Vatican News

A megújulás csodái az ősi magyar kegyhelyen

Bodajkon jártunk

(Folytatás az 1. oldalról.)

A legenda szerint *Szent István* kápolnát építtetett a Szűzanya tiszteletére a Bodok-hegy lábánál fakadó gyógyító forrásnál. A kegyhelyet már a XI. században vallásos tisztelet övezte. Úgy tartják, járt itt *Szent Gellért*, és 1090-ben, amikor a tatárok Székesfehérvárt ostromolták, itt harcolt ellenük *Szent László* király. II. Géza idejében a keresztes lovagok fennhatósága alá került a település, a török időkig ők gondozták a kegyhelyet. A török megszállás óriási veszteséget jelentett a Katolikus Egyház számára. Középkori kegyhelyeink, így Bodajk is fontos szerepet játszott a XVIII. században a katolikus újjászületésben. Nem sokkal a törökök kivonulása után, 1691-ben a Hochburg család lett a csókakői vár és a hozzátartozó egész vidék földesura. Első dolguk volt, hogy Mórra telepítették a kapucinus rendet. *Styrensis Willibald* móri kapucinus házfőnök tetterős lélek volt, aki legfőbb kötelességének érezte, hogy a Bakony és a Vértes falvainak lakosságát visszavezesse az Egyházhoz. Az itt élő emberek csodálatos helyként emlegették a gyógyító vizű Bodajkot, és egymás között beszélgetve gyakran felidézték azt a legendát is, mely szerint Szent László ki-

nete kapcsolódott az idők során. Willibald páter teljes búcsút eszkö-

hallgatások, gyógyulások, régen várt gyermekáldások kézzelfogható em-

megmaradt. A hívek ezekkel fejezték ki hálájukat a Szűzanya közbenjárásáért. Az ezüstből készült apró ötvöstárgyak egy részét még a kapucinusok beolvasztották, és a kegykép környezetének díszítésére használták fel. A megmaradt tárgyakból a sekrestye bejáratánál láthatunk néhányat. Van közöttük szemet, lábat, pólyát, imádkozó embert ábrázoló ötvöstárgy is.

Szeptemberben a templom búcsúnapija szintén a köszönetnyilvánítás alkalmá volt. A templom és környezete megújulásáért adtak hálát az ünneplők. *Spányi Antal* megyéspüspök ajándékkal érkezett. Szent István király koponyaereklyéjéből hozott el egy darabot, melyet az új szembemiséző oltárban helyeztek el, és az oltárköbe gravírozatták István király aláírását. „A szent király visszatért a zarándokhelyre, amely a példáját követő utódoknak köszönhetően ma is a Mária-tisztelet, az imádság szent helye” – fogalmazott az ünnepen Spányi Antal.

A mindenre kiterjedő felújítás során restaurálták a barokk oltárt is, amit az imádság részeként ma is megkerülnek a zarándokok. A passauai Mária-kép talán első bodajki másolata az úgynevezett Szerecsen

Madonna-kegykép, melyet restaurálása után most a kegyoltár mögötti kis kiállítóterben helyeztek el.

A kegytemplomot a mára kisvárossá vált Bodajk egyik forgalmas utcája választja el a szemközti dombra vezető kálváriától, amit szintén a kapucinusok állítottak. A csúcán ott a három kereszt, mellettük Szűz Mária, Szent János és Mária Magdolna szobra, melyeket 1736-ban *Biró Márton* veszprémi püspöki helynök áldott meg. A megrongálódott stációkat 1926-ban *Puli György* esperes plébános építtette újjá. A betonból készült, kápolnát formázó stációkba *Bory Jenő* szobrászművész öntöttvas domborművei kerültek. A kálváriát *Prohászka Ottokár* megyéspüspök áldotta meg, aki különösen szerette Bodajkot, számos alkalommal jött ide, hogy Mária-hoz imádkozzon.

A kálváriáról visszatérőben meglátogatjuk a Szent Imre Zarándokszállást is. Mintegy ötven fő számára alakítottak ki itt igényes szálláshelyet a felújítás során. A sétát a zarándokudvaron zárjuk, amelyet *Shvoy Lajos* püspök kezdeményezésére 1942-ben alakítottak ki, olaszos árkádsorral és szabadtéri oltárral. Móróc Tamás plébánostól megtudjuk, hogy a tér felújítására nagy szükség volt, hiszen a búcsúk idején nemritkán tizenötezer zarándok gyűlik itt össze szentmisére.

1948-ban, a Boldogasszony-év keretében több tízezer hívó részvételével mutatott be itt szentmisét *Mindszenty József*. „Te számunkra az isteni kegyelem anyja vagy, a bűnösök menedéke és a keresztenyek segítése. Nekünk minden időben nagy szükségünk van rád” – fogalmazott homíliájában a hercegprimás. A kegyhely a II. világháború pusztítása után a hívek összefogásával gyorsan újjáépült romjaiból. Az 1948-as búcsúhoz mérhető nagy egyházi rendezvényt a kommunista uralom idején már nem tartottak itt, de azért ezekben az évtizedekben sem maradtak el a kegyhelyen a búcsúk. Szent István kultusza különösen erősen élt itt, és ma is élteti a Székesfehérvári Egyházmegye. Spányi Antal megyéspüspök így fogalmazott az idei bodajki búcsún, a megújult kegyhely ünnepén: „Ide járt imádkozni az első magyar szent család, itt imádkozott többször maga Szent István király is. Itt imádkozunk mi is minden magyarért, a magyar kereszténységért.”

Trautwein Éva
Fotó: Merényi Zita

rály az István kora óta itt álló kápolnában kért égi segítséget a tatárok feltartóztatásához. A móri házfőnök az emberek szóbeszéde alapján arra következtetett, hogy valamikor templom állhatott itt. Ásatásokat kezdeményezett, megtalálta a kápolna alapjait, és elhatározta, hogy újra felépíti a hajlékot. A Hochburg család rokona, a Bécsben élő *Colloredo* grófnő 1695-ben oltárképet készíttetett az épülő kápolna számára. A kegykép, amelyet küldött, a híres passauai Segítő Mária-kegykép (Mariahilf) másolata volt, melynek eredetijét *Lucas Cranach* festette. Bécs ostroma idején, 1683-ban a Passauban tartózkodó *Lipót* császár és magyar király gyakran imádkozott a kép előtt. Birodalmát a Szent Szűz oltalmába ajánlotta, és a török uralom hanyatlását az ő közbenjárásának tulajdonította. Ettől fogva számos másolat készült a festményről, a passauai Segítő Mária-kegyképek elterjedtek az egész Habsburg Birodalomban, és sok helyen csodatévő erőt tulajdonítottak nekik. Bodajkra egy különösen szépen megfestett másolat került, amelyhez a kegyhely megszentelt környezetében számos csodálatos gyógyulás törté-

zölt ki Bodajk számára. Egyre több zarándok kereste fel a kegyhelyet, így a kápolna idővel kicsinek bizonyult a búcsújárók befogadására. A kapucinusok 1728-ban megkezdték egy barokk templom építését, mely 1742-re készült el. Akkor szentelte föl *Berényi Zsigmond* pécsi püspök, sok-sok zarándok jelenlétében. A kegyhely felépítése szinte az egész magyar katolicizmus közös ügyévé vált. A kapucinusok missziós szolgálatának köszönhetően a bodajki kegyhely a XVIII. században lelki, spirituális központtá vált.

Móróc Tamás plébános körbeutazta: „A templom most, a felújítás után úgy néz ki, mint amikor a kapucinus atyák megépítették. A ragyogás és a pompa azonnal rabul ejti a tekintetet. Megrendítő, mennyi tisztelet élt az akkori emberekben, hogy nagy áldozatok árán fölépítették ezt a barokk csodát. Szerencsések vagyunk, hogy eredeti szépsége most előttünk is feltárul.”

lékei azok az ezüstből készült votív-tárgyak is, amelyek közül sok máig

A BIBLIA ÜZENETE

Aki segít az újrakezdésben

Mk 1,1–8

Az év legsötétebb napjaiban saját félelmeink és törékenységünk árnyékában az Úr vigasztalást küld a mai olvasmányban Izajás próféta által: „Íme, Isten, az Úr, eljön hatalommal (...). Mint a pásztor, úgy legelteti nyáját.” (Iz 40,10–11) Isten közeledése rádöbrent minket, sokszor képesek vagyunk kiszakadni az erőteréből, abból az evidenciából, hogy ő velünk van. Bőven van tehát okunk a bűnbánatra, de mindig lehetséges az újrakezdés is. Most van itt erre a kellő idő!

Keresztelő János, az advent egyik főszereplője segíti újrakezdésünket. Ő az előhírnök, aki előkészíti az Úr útját. Az előfutárhoz hasonlóan a mi jelentőségünk is abból ered, hogy előkészítjük az Úr útját, amelyen hozzánk érkezik. Mert ma sem rangos szállodában várjuk őt, piros szőnyeggel. Ma is egyengetni kell az útját, akár a saját szívünkben, életünkben is. Keresztelő János arra tanít: Isten, aki végtelenül szereti az embert, nem engedi, hogy édeskés, meszeszerű képekbe zárják.

Az előhírnök arra figyelmeztet bennünket, hogy tegyük túl magunkat a nosztalgiazáson, a fahéjon és a narancson, a csillogáson és a bevásárláson. Az utolsó próféta már nem jövendő, hanem bejelenti: íme, itt áll a kapuban, akit várunk. Az egykor megközelíthetetlennek vélt Isten érzézőben van. Júdea pusztájában ez a valóság egészen kézzelfogható volt, hiszen a hallgatóság soraiban ott volt a Messiás. Ma ugyanígy kell fogadnunk a Keresztelő szavát: a Megváltó itt van velünk, „vándorlásunk társa lett”, bármikor beléphet az életünkbe. Keresztelő Szent János mai üzenete voltaképpen ébresztő, és boldog az, aki-

hez eljut ez a pusztában hallatszó, adventi kiáltás: készítsétek az utat, ébredjetek, mert ünnep közeleg, az Élet ünnepe, a születése. Isten közeledésének ünnepe ez. Isten ugyanis számtalan módon és szakadatlanul jön felénk, de csak az ébren lévőkhöz érkezik meg, azokhoz, akik várják. Nem dörömböl, nem erőszakos. Csak a nyitott emberekkel kezd párbeszédet, akik időt, figyelmet és helyet adnak neki.

Készítsétek az Úr útját! Az út mindig vezet valahová. Ami sehová sem vezet, az nem út, hanem útvesztő. Az idei karácsonyi készüllet arra akar ráébreszteni minket, hogy Isten útja hozzánk, emberekhez vezet, ez az ünnep lényege. Az ember útjának pedig Istenhez kell vezetnie. Erre szólít az advent. Elindulni a fény után, a bűnbánat útján, elkezdeni rendbe tenni az életünkben, amit kell. Ha Isten útja az emberhez vezet, és az ember útja Istenhez tart, akkor van találkozás Isten és ember között. Ennek az előkészítésén dolgozunk.

Hogy találkozhatunk vele, ahhoz útra kell keltnünk, és tovább kell látnunk önmagunkon, érdekeinken. Az Istennel való találkozáshoz nekünk is ki kell vonulnunk a pusztába, ami szembesít bennünket az igazsággal, önmagunkkal. Ez az adventi pusztaság megtanít arra, hogyan különböztessük meg a fontosat a jelentéktelentől, és miként csökkentünk ezáltal életünk üresjárait. Keresztelő János arra tanít ma minket, egyszerűbben kell élnünk az életünket, hogy nagyobb gazdagságra találjunk: Istenre.

Németh Norbert

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Testi és lelki megerősödés

Görögkatolikus Egyházunk a pünkösd utáni 27. vasárnapon a testi és lelki megerősödérről ad tanítást. Az evangéliumi szakasz (Lk 13,10–17) szerint Jézus a tizenhét évvel ezelőtti aszsonyra rátette a kezét, mire az „rögtön fölegyenesedett”, megerősödött testileg. Ezzel együtt járt az emberek lelki megerősödése, mert – bár Jézus támadói megszegyenültek – „a nép ujjongott, hogy ilyen nagy tettet vitt véghez”. Szent Pál az apostoli szakaszban (Ef 6,10–17) inkább a lelki megerősödére helyezi a hangsúlyt, de ha megnézzük az előtte álló mondatokat, a testi megerősödére is láthatunk buzdítást.

Az apostol így kezdi tanítását: „erősödjétek meg az Úrban” (Ef 6,10). Ez mindkét említett szempontra érvényes, a testre és a lelkire egyaránt. Am nagyon világosan láttatja velünk az apostol, hogy ez nem saját erőből, hanem csak az Úr „mindenható erejéből” történhet. Ismerjük a hittanos hasonlatot: olyanok vagyunk, mint egy gyufaszál, amit könnyű eltörni; de ha a gyufaszálhoz hozzáfogunk egy vasszöveget, akkor eltörhetlenné válik. Így erősít meg minket az Úr az ő mindenható erejével. Mintha csak a liturgikus szövegünket hallanánk: „Szent Isten, szent Erős, szent Halhatatlan”. A szent „Erős” bennünket is erőssé tesz.

A miértre is ráirányítja a figyelmet az apostol. Azért kell megerősödnünk – és itt már a lelki megerősödérről van szó –, hogy eredményesen tudjuk felvenni a harcot az ellensége-

inkkel. Nem „a vér és a test ellen kell küzdenünk”, hanem a „gonosz szellemek” ellen (Ef 6,12). Mert azok számtalan formában és folyamatosan támadnak bennünket. Szent Péter ezt írja: „az ördög mint ordító oroszlán körüljár, keresve, kit nyeljen el” (1Pt 5,8). A kísértések özönében élünk, és nagyon erősnek kell lennünk, hogy talpon maradhassunk. Ha nem elég éber a lelkiismeretünk, akkor észre sem vesszük a gonosz támadását, hiszen a bennünket körülvevő világ – technikai és egyéb eszközei révén – minden eddiginél inkább a rossz felé irányítja a figyelmünket. Persze soha nem villantja fel a bűn ocsmányságát, hanem jónak, követendőnek és elfogadandónak mutatja be. Ezért egyetlen pillanatra sem szabad feladnunk a küzdelmet.

Szent Pál apostol a védekezés módját is leírja: „Öltsetek föl az Isten fegyverzetét, hogy az ördög cselvetéseinek

ellenállhassatok” (Ef 6,11). Részletesen leírja és megmagyarázza, melyek a fegyverzet egyes darabjai. Am ezek mellett a legfontosabb az, amit összefoglalásként mond: „a Lélek kardjával”, vagyis „Isten szavával” (Ef 6,17) védekezzünk leginkább. Igen, Isten szava szól hozzánk a Biblia minden egyes lapjáról, a templomi igehirdetésből, a hitoktatásból, a katolikus-keresztény sajtóból és – ha helyesen alakítjuk – a lelkiismeretünkben is. Milyen bajba kerülnének, bizony, bőrig áznánk, ha a nagy záporban nem tartanánk esernyőt a fejünk fölé! Vajon a világ szennyre ellen nem kell ugyanígy védekeznünk, hogy ne sodorjon magával az áradat? Bizony, nagy a feladatunk és még nagyobb a felelősségünk!

Ám Jézus mindig velünk van, meggyógyít lelki és testi betegségeinkből.

Ivancsó István

DECEMBER 6., ADVENT 2. VASÁRNAPJA (Szent Miklós püspök, Leontina, Gyopárka) – Iz 40,1–5.9–10 (*Készítsük az Úr útját a magunk és embertársaink szívében!*) – 2Pét 3,8–14 (*Mi új eget és új földet várunk.*) – Mk 1,1–8 (*Keresztelő János hirdeti: Tegyétek egyenessé az Úr ösvényeit!*) – **Zsolozsma:** II. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 8 – ÉE 507, ÉE 413, Ho 8 – ÉE 8, Ho 133 – ÉE 503, Ho 6 – ÉE 10. **DECEMBER 7., HÉTFŐ – Szent Ambrus püspök és egyháztanító emléknapja** (Ambrózia, Agaton) – Iz 35,1–10 – Lk 5,17–26. **DECEMBER 8., KEDD – A BOLDOGSÁGOS SZÚZ MÁRIA SZEPLŐTELEN FOGANTATÁSÁNAK FŐÜNNEPE** (Mária Immakuláta, Emőke) – Ter 3,9–15.20 (*Ellenkeztétet vetek közté és az asszony közté, a te ivadékok és az ő ivadéka közté.*) – Ef 1,3– 6.11–12 (*Isten Krisztusban választott ki minket a világ teremtése előtt, hogy fogadott fiakká legyünk.*) – Lk 1,26–38 (*Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van.*) – **Énekrend:** Ho 160 – ÉE 641, Ho 160 – ÉE 315, Ho 162 – ÉE 643, Ho 161 – ÉE 314.

SZENTMISEKOMMENTÁR

Az ünneplés kapuja: a bűnbánat (1.)

„A nép üdvözlése után a pap, a diakónus vagy más szolgálattevő igen röviden bevezetheti a híveket a napi szentmisébe. Ezután a pap bűnbánatra szólít fel, majd rövid csend után az egész közösség bűnbánatot tart, végül a pap bűnbocsánatért imádkozik.” (A Római misekönyv általános rendelkezései 50–51.)

A keresztség és a köszöntés elvezet bennünket a közös ünneplés kapujához. Húsvét titkát készül megünnepelni a keresztény közösség, amely Egyháznak, a Szentháromságtól megjelölt, lefoglalt népnek, Isten választott nemzetségének, szent papságnak ismeri fel önmagát.

Jó, ha az üdvözlés szertartásos szavai után a pap néhány jól megválasztott, személyes, mégis pontos mondatdal bevezeti a gyülekezetet abba, ami történni fog. Ez semmiképp sem szabad, hogy egy nulladik prédikáció legyen. Mégis, ezek a szavak, amelyeket a napi evangéliumi üzenet ihlethet, segítenek abban, hogy a pap kapcsolatba kerüljön az egybegyűltekkal, „tudomásul vegye” őket, és hogy az aznapi ünneplés sajátos karaktere, a hálaadás irányára felvillanjon előttük. Ezek a szavak vezetnek el a bűnbánathoz, ami az ünneplés tulajdonképpeni kapuja.

„Testvéreim! Vizsgáljuk meg lelkiismeretünket, és

bánjuk meg bűneinket, hogy méltóképpen ünnepelhessük az Úr szent titkait!” A pap töredelemre hívja a gyülekezetet. A bűnbánatra való felhívás utáni rövid csend arra nem alkalmas, hogy nagy ívű lelkiismeret-vizsgálatot tartssunk, nem is erre való. Arra jó, hogy felébresszük magunkban az evangéliumi vámos töredelmét; hogy „a templom végében megállva” belássuk: nem tudunk méltók lenni Istenhez: ha a saját érdemeinkre kellene hagyatkoznunk, akkor itt véget érne a közös történet.

(A következő rész december 20-ai számunkban olvasható.)

Fehérvári Jákó OSB

A HÉT SZENTJE

Fourier Szent Péter

December 9.

Kereskedő fiaként született. Mivel nagyon tehetséges volt, apja már tizenhárom éves korában beíratta a jezsuiták pont-à-moussoni kolégiumába. Húszévesen belépett Chaumousey ágostonos kanonokjai közé. Négy év múltán pappá szentelték, és ismét Pont-à-Moussonba küldték tanulni. Miután doktorált, visszatért Chaumousey-be, és igyekezett megváltoztatni az áporodott szellemet. Ellenlábasai azonban menesztették.

Három plébániát ajánlottak neki. Mattaincourt-t választotta. A Vogézeknek ez a falva részben kálvinista hitú volt. *Fourier Péter* harminc évén át tevékenykedett itt plébánosként, és áldásos munkája csakhamar meghozta gyümölcset. Testvérületeket alapított, vallásoktatást tartott, a távol maradókért még a kocsmába is elment. Különösen sikeres volt az általa alapított biztosító pénztár. Aki nehéz helyzetbe került, a pénztártól kölcsönt vehetett föl, amit csak akkor kellett visszafizetnie, ha jobbra fordult a helyzete.

Úgy gondolta, a gyermekek oktatásának ingyenesnek kell lennie. Hívei között volt négy fiatal lány, akik elfogadták vezetését. Közéjük tartozott *Boldog Alexia Le Clerc* (szerzetesi nevén *Jézusról nevezett Mária Terézia* nővér), aki Péter atyával együtt a Miasszonyunkról nevezett Ágostonos Kanonisszák rendjének alapítója lett (később ebből a rendből jött létre Franciaországból indulva Németországon és Csehországon keresztül a Kalocsai Iskolanővérek Társulata). Először egy kolostorba küldte őket Poussey-ba, hogy a szerzetessérettel ismerkedjenek, majd tanítónővé képezte elhivatott növendékeit. Aztán leányiskolát nyitott a településen. Oktatási módszerei bámulatosan korszerűek voltak. A leányok olvasni, írni és számolni tanultak, és gyakorlati képzést is kaptak.

Fourier a más vallásúak iránti nyitottságával messze megelőzte korát. Sohasem használta a korban közkeletű *eretnek* szót. A növé-

rek lelkére kötötte, hogy a protestáns gyermekekkel barátságosan bánjanak. „Ne engedjék meg a többi gyermeknek, hogy ugrassák őket! Ne beszéljenek rosszalóan a vallásukról, hanem ha valamennyi tanulóhoz beszélnek, mutassák meg, mennyire jók és okosak hitünk előírásai!” – írta nekik. Azt akarta, hogy apái elsősorban tanítónők legyenek. Ezzel az egyházjogászok merev ellenállásába ütközött. Hosszú küzdelem után sikerült kijármia rendi közösségének elismerését, de több dologban meg kellett haljnia a kor elvárásai előtt.

Püspöke 1625-ben népmissziók tartásával bízta meg. Beszédeiben arra is kitért, hogy a katolikusoknak komoly felelősségük van az egyházszakadásban.

Toul püspöke azzal a nehéz feladattal bízta meg, hogy reformálja meg Franciaország ágostonos kanonokjainak életét. Ez mindenféle ellenállás dacára sikerült neki. Kedves plébániájáról csak 1632-ben mondott le – miután a kanonokok általános előjárójává választották.

Lotaringia, amely korábban független hercegség volt, Franciaországhoz került. Fourier Péter magára vonta *Richelieu* bíboros neheztesítését, és száműzetésbe kellett mennie. Négy évén át élt Felső-Burgundia szabad grófságában egy női rend kolostorának papjaként. Itt is hunyt el. Halála után egy évvel holttestét Mattaincourt-ba szállították, sírjához ma is sokan elzarándokolnak.

L. K.

A hét liturgiája

B év

DECEMBER 12., SZOMBAT – *A Guadalupei Boldogságos Szűz Mária* (Gabriella, Fáni) – Sir 48,1–4.9–11 – Mt 17,10–13.

DECEMBER 13., ADVENT 3. VASÁRNAPJA (Szent Lúcia szűz és vértanú, Luca, Ottilia) – Iz 61,1–2a.10–11 (*Egyedül a Megváltó hozza meg az igazi boldogságot.*) – 1Tessz 5,16–24 (*Őrizze meg Isten a szellemeket, lelketeket és testeteket feddhetetlenül!*) – Jn 1,6–8;19–28 (*Köztetek van az, akit ti nem ismertek.*) – **Zsolozsma:** III. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 1 – ÉE 509, ÉE 413, Ho 1 – ÉE 8, Ho 108 – ÉE 506, Ho 9 – ÉE 6.

DECEMBER 9., SZERDA – *Szent Juan Diego Cuauhtlatotzin guadalupeai látnok emléknapja* (Natália, Filótea, Valéria) – Iz 40,25–31 – Mt 11,28–30.

DECEMBER 10., CSÜTÖRTÖK – *A Loretói Boldogságos Szűz Mária emléknapja* (Judit, Livia) – Iz 41,13–20 – Mt 11,11–15.

DECEMBER 11., PÉNTEK – *Szent I. Damaszus pápa emléknapja* (Árpád) – Iz 48,17–19 – Mt 11,16–19.

A teljességre való eljutáshoz szükség van Istenre, a megváltásra

Beszélgetés a hetvenéves Varga Lajos segédpüspökkel

(Folytatás az 1. oldalról.)

Abban az időben minden-
kinek csak egy lakása lehetett,
ha férjhez ment vagy megnő-
sült.

Szülei mennyire voltak valláso-
sak?

– A családunk őrizte a val-
lásságot, olyannyira, hogy
anyai ágon az egyik rokonunk
1948 előtt hittant tanított egy
ipari tanonciskolában. Az apai
nagyamám minden vasár-
nap elment a szentmisére.
Édesapám nem járt templom-
ba, de a tízparancsolatot na-
gyon fontosnak tartotta, és a
betartására tanított bennünket
is. A vallásosság anyai ágon
erősebb volt a családunkban.
Elsős koromban voltam első-
áldozó, másodikban bérmál-
koztam. Az öcsémmel együtt
járultunk a szentségekhez. A
szüleink mindketten fontos-
nak tartották, hogy hittanra
járjunk. Budapesten ez nem
volt egyszerű. Eleinte még hú-
szan-harmincan voltunk az is-
kolai hittanon, később egyre
kevesebben. Plébánosunk, *Nemes István* nem taníthatott
minket hittanra, nem adtak
neki hitoktatói engedélyt. A
rákospalotai főplébániáról jár-
tak hozzánk az iskolába a hit-
oktatók. Az első évben még
nem pap tanított minket, ha-
nem civil hitoktató. Emlék-
szem, nem akartam hittanra
járni. Édesanyám nagyon
könnyen segített ezen: elkapta
az egyik kezemet, a hitoktató
meg a másikat, kinyitották az
ajtót, és bevitték a terembe.
Ettől kezdve nem volt semmi
gond, örültem, hogy hitokta-
ásra járhatok. Másodiktól
már papok tanítottak, akik
szintén elnyerték a tetszése-
met. *Szatmári Attila* atya volt
az egyikük, a másik pedig *Földi Dezső* atya, aki eredetileg
premontrei szerzetes volt. Ők
mutatták be a rákospalotai
nagytemplomban a 9 órai
szentmisét. Nagyon tetszett
nekem, hogy ugyanazokat az
atyákat hallottam prédikálni,
akikkel a hittanonán találkoztam.
A legnagyobb élményem
Földi Dezső atya egyik prédi-
kációjához kötődik. Hogy mi-
ről szólt a homíliája, arra már
akkor sem emlékeztem, de
miközben beszélt, indíttatást
kaptam arra, hogy minden va-
sárnap szentáldozáshoz járul-
jak, és havonta elvégezzem a
gyónást. A szentségek vétélé-
re tehát elsősorban nem a csa-
ládom ösztönzött – noha
nagyra értékelték –, hanem
belülről fakadt, a templomi
légkör és a prédikáció hatásá-
ra. Számomra ez fordulópont-
ot jelentett, megértettem,
hogy a hittel kapcsolatos dol-
gokat nagyon komolyan kell
venni. Később ministráltunk
is az öcsémmel a rákospalota-
kertvárosi templomban. Itt
rendkívül bensőséges lelkülé-
tű közösség jött össze, egy
idős tanító néni volt a sekres-
tyés, egy szalézi atya a kántor.
Őt *Rónay Detre* ciszterci szer-
zetes váltotta, aki börtönviselt
pap volt, mivel a tiltás ellené-

re fiatalokkal foglalkozott. Tő-
le kaptam a szentek életéről
szóló könyveket. Fontosnak
tartom megemlíteni, hogy az
általános iskolai tanáraink kö-
zül szinte mindenki járt temp-
lomba, pedig én 1957-ben
kezdtam az iskolát. A rákos-
palotai nagytemplom jelentős
szerepet töltött be
az életemben. Ott
voltam elsőáldozó,
ott bérmálkoztam.
A templom gyönyörű-
en ki van festve.
Utólag megtudtam,
hogy a tervezője
Chobot Ferenc, a Váci
Egyházmegye törté-
nész papja volt, aki
középkori reminisz-
cenciák alapján épí-
tette föl. Emlékek
kötötték ide nagy-
mamámat és édes-
apámat is, aki gyer-
mekkorában láto-
gatta ezt a templom-
ot. A rákospalotai
nagytemplom a
szépsége miatt nagy
hatással volt rám, az
istenélményem is
ehhez a templom-
hoz kötődik. Végso-
ron annak az él-
ménynek a hatására
kötődtem Istenhez és aztán az
Egyházhoz is, amit ennek a
templombelsőnek a látványa
keltett bennem.

*Kezdetektől fogva pap szeretet-
t volna lenni, vagy voltak más el-
képzelései is?*

– Amikor tízéves korom-
ban erős belső késztetést érez-
tem a rendszeres szentségi
életre, elhatároztam, hogy pap
leszek, és emellett mindvégig
kitartottam. Korábban arról
álmodoztam, hogy kertész le-
szek, mivel édesapám nagyon
szerette a növényeket. A ker-
tünk tele volt gyümölcsfákkal,
gyönyörű látványt nyújtottak,
amikor áprilisban virágoztak.
Egy időben régész is szeret-
tem volna lenni, de végül a
papi hivatást választottam.

*Ezért is jelentkezett a budapesti
Piarista Gimnáziumba?*

– Igen, ez már tudatos dön-
tés volt. A piaristáknál érettsé-
giztem.

*1974 és 1985 között több plébáni-
án is szolgált. Ez volt a puhának
nevezett Kádár-korszak időszak.
Mennyire mutatkozott ez meg az
egyházpolitikában?*

– Papi működésemet a du-
nakeszi plébánián kezdtem.
Itt *Brusznay József* atya volt a
plébános, akinek testvérét, *Ar-
pádot* 1956 után a kommunista
hatalom kivégezte. Az 50-es
években József atyát internál-
ták, sokáig nem gyakorolhatta
papi hivatását, aztán később
mégis megkapta a működési
engedélyt. Dunakeszin akko-
riban – bár alacsony létszám-
mal – működött az iskolai hit-
tan. Igaz, a hittanórával egy
időben úttörő-foglalkozást is
beiktattak, hogy ne tudjon
minden gyerek részt venni a

hitoktatásban. Emellett a
templomban is volt hittan, az
ifjúsággal is lehetett foglalkoz-
ni valamennyire. Dunakeszi-
ről Újpestre kerültem. Né-
hány szülő ott is beíratta a
gyerekét az iskolai hitoktata-
sra, de ez lényegében halott
dolog volt, igazából csak a

dították a rizstermesztést a
Hortobágyon, ugyanis többen
oda kerültek büntetésből. Az
újhatvani kolostor az egyház-
község tulajdonában állt, nem
államosították. Volt az épület-
ben egy kollégium is. *Turóczy
József* váci egyházmegyei pap
édesanyjának a házában, a

dig egy fejet. Kérdésemre azt
válaszolta, hogy a fej a Jóis-
tent ábrázolja. Mondtam neki,
tanultuk, hogy a Jóistennek
nincsen teste. Mire ő azt felel-
te: ezért rajzoltam csak a fejét.
A hittanoktatás nagyobbreszt
a templomhoz kötődött,
nyolcvan-száz fős csoportom
volt akkoriban. Az
egykori hittanosok
többsége ma is kö-
zösséget alkot.

*2006 óta igazgatója az
Országos Katolikus
Gyűjteményi Köz-
pontnak (ÖKGYK), s
emellett egészen az
idei nyárig plébános-
ként is tevékenykedett.
Mi a lelkipásztori szol-
gálatának az ars poeti-
cája?*

– A hit tovább-
adása. Gyerekkor-
omtól bennem élt
ez a vágy, mivel-
hogy a családban –
amint említettem –
volt hitoktató. Új-
pesti káplánságom
idején nem azt dik-
táltam be a szemé-
lyi igazolványom-
ba, hogy káplán, ha-
nem hogy hitoktató. Nagy
kérdés, hogyan lehet a hitet
továbbadni, mi kell ahhoz,
hogy megérintse az emberek
lelkét. Biztos, hogy számít a
közösség is, például gyerek-
korom imaközössége. Egy
szeretetteljes közösség hozzá-
tartozik a hit továbbadásához.
Ezenkívül nagyon fontos a
kulturáspasztoráció. A Katoli-
kus Egyház mindig kultúrate-
remtő volt. Gondolok itt a
könyvekre, amelyek a keresz-
tény tanításról szólnak, a me-
gannyi műtárgyra, amelyek a
keresztény lelkiséget közvetí-
tik. A levéltáraink pedig törté-
neti dokumentumokat őriz-
nek. A Katolikus Egyház ma
is kultúrateremtő. A kultúr-
pasztoráció az egyik lehetsé-
ges módja a hit átadásának.
Egy templomot vagy egy mű-
vészi minőséget képviselő tár-
gyat úgy mutathatunk be az
embereknek, hogy abban az
Anyaszentegyház tanításával,
lelkiségével is találkozhatnak.
A falvakban, a kistelepülése-
ken leginkább úgy tudjuk
fenntartani a katolikus lelkiisé-
get, ha vannak kisközösségek,
amelyek jó hatást tesznek a
nagyobb közösségre is. Gon-
dolok itt a hitoktatásra, a be-
teglátogatásra, a templom-
gondozásra, azokra az alkal-
makra, amikor az emberek
összegyűlnek jó célok érdeké-
ben. Mindez segítheti a közös-
ségek erősödését, hitbéli lelki
fejlődését.

mosókonyhában laktam. Új-
hatvanban akkor – 1976 és
1978 között – sokan jártak
templomba, száz bérmálkozó
volt. Azt nem állítom, hogy a
bérmálkozók nagyon mélyen
elkötelezettek lettek volna, de
még élt bennük a vágy, hogy
szentségekhez járuljanak. Jól
éreztem magam, csöppet sem
bántam, hogy odakerültem,
mert az államhatalomnak
nem tetszett az újpesti tevé-
kenységem. Ma is csodálko-
zom azon, hogy télvíz idején a
jeges úton is kerékpárral jár-
tam Kerekharasztra betegeket
áldoztatni. Az előttem hala-
dók közül többen is elesetek a
biciklivel, de velem egyszer
sem történt baleset. Megörzött
a Jóisten. Két szép évet töltöt-
tem itt, több fiatallal is szemé-
lyes ismeretségbe kerültem,
néhányukkal mindmáig tar-
tom a kapcsolatot.

Miért került el Újhatvanból?

– Kispap koromban a
Könyvtártudományi és Mód-
szertani Központban könyv-
tártudományi tanulmányokat
végeztem, ezért az egyházi
előljáróim Alsó-Vácre helyez-
tek káplánnak, és megbíztak
azzal, hogy foglalkozzam a
Váci Egyházmegyei Könyvtár
dokumentumaival. Így aztán
1978-tól – tizenegy évet leszámít-
va – Váchoz kötődik az
életem. Nemcsak a könyvtár-
hoz, hanem a levéltárhoz is. A
Keszthelyi Ferenc püspöksége
idején létrejött Váci Egyház-
megyei Múzeumnak én let-
tem az első igazgatója. Egyéb-
ként már váci káplánságom
idején elkezdődött az iskolai
hittanoktatást. Kedves emlé-
keim közé tartozik, hogy ami-
kor megkértem a gyerekeket,
rajzoljanak valamit, az egyi-
kük egyszer lerajzolta saját
magát, a gyerekalak fölé pe-

– A templom szépsége, az
ott felhangzó zenék és ima-

szövegek művészi értéke ér-
zelmileg kiemeli az embert a
hétköznapok egyhangú vilá-
gából, és segít belehelyezked-
ni egy szakrális térbe. Az ér-
zelmi motiváció talán a leg-
fontosabb az ember életében.
Ezzel nem azt akarom mon-
dani, hogy az értelemre nem
kell hatni. Ellenkezőleg, a hit-
titkok magyarázata nagyon
fontos, mert ha tudjuk, miben
hiszünk, elmélyül a hitünk. A
hitben való elmélyüléshez
azonban szükség van az érzel-
mi motivációra is. A vallásos-
ságnak értelmi, érzelmi és
más összetevői is vannak, és
mindegyiket ápolnunk kell.

*Mi a közös az egyházi és a szak-
rális művészetben?*

– Az, hogy valami szépet
akarnak létrehozni, a szép él-
ményét igyekeznek átadni az
embereknek. A szakrális mű-
vészettől elválaszthatatlan,
hogy az ember érezze: kikap-
csolódott a saját világából, és
áthelyeződött a transzcendens
világába. A művészek, akik
képesek kifejezni a szakrali-
tást, akik az alkotásaikon ke-
resztül el tudják érni, hogy az
ember átlépjen a szakralitás
világába, iskolát teremtettek.
Amikor az alkotásaikban ráis-
merünk a szakrális művészet
általuk létrehozott jegyeire,
jellegzetességeire, már benne
vagyunk a hit világában.

*1974-ben szentelték pappá Vá-
con. Ha végigtekint az elmúlt
csaknem ötven éves papi szolgál-
latán, milyen érzések, gondolatok
vannak Önben? Annyit beszél-
nek ma az Egyház, a papság vál-
ságáról. Véleménye szerint miért
jó papnak lenni?*

– Mindenekelőtt azért,
mert az emberi életnek van ér-
telme, és meggyőződése, hogy
ezt a természetfelettitben,
tehát Istenben kell keresni.
Amit mi, keresztények hirde-
tünk, hogy szükség van a
megváltásra, az nagyon is
nyilvánvaló. Mert akármennyi-
nyit tanul az ember, bármily-
en okos is, bármennyire tö-
rekszik is a tökéletességre, so-
ha nem jut el a teljességre. Eh-
hez szükség van a természet-
feletti, Istenre, a megváltás-
ra. Az ember önmagából nem
tudja előhozni azokat az erő-
ket, amelyek elvezetnék az
élet teljességére. Szükséges,
hogy a bennünk lévő erőket a
kegyelem segítségével moz-
gósítsuk. A hitünk legna-
gyobb értéke abban áll, hogy
az emberi élet teljességébe az
Istennel való közösségben jut-
hatunk el.

*Hogyan készül a hetvenedik szü-
letésnapjára?*

– Elsősorban imádsággal.
Nem tudom, hogy ebben a
járványos időszakban lehet-e,
kell-e születésnapj ünnepsé-
get tartani, ez majd kiderül.
Most az imádság a legfonto-
sabb.

Bodnár Dániel
Fotó: Merényi Zita

Isten irgalmává kell válni

Állandó diakónust szenteltek Nemesgulácson

Krisztus Király ünnepén, november 22-én Udvardy György veszprémi érsek állandó diakónussá szentelte Tiszta Zsolt akolitust a nemesgulácsi Páduai Szent Antal-templomban.

A szentmise kezdetén Beke Zsolt nemesgulácsi plébános köszöntötte a főpásztort és a megjelenteket – köztük Tornavölgyi Krisztián érseki irodaigazgatót, valamint a környék papjait.

A szentmisét a járványügyi korlátozások miatt a főegyházmegye papsága és a hívek nagyobb része interneten keresztül követhette.

Az evangélium után Sabjanics Miklós esperes, badacsonytomaji plébános, az állandó diakónusok főegyházmegyei referense bemutat-ta a jelöltet, és kérte Udvardy György érseket, hogy részesítse a szerpapság rendjében.

A főpásztor a prédikációjában emlékeztetett arra, hogy a szentségeken keresztül Jézus

életébe oltódunk bele. Az utolsó ítélet nem más, mint szembesülés Krisztus életével. Nem azzal kell majd elszámolnunk, hogy mit tettünk vagy nem tettünk, hanem azzal, hogy felismertük-e Krisztust az embertársainkban. Ehhez a felismeréshez szükségesek a szentségek.

A szentelendő, aki házasember, és az egyházi rend első fokozatában részesül, a küldetés szentségében éli majd tovább életét. Feladata, hogy szolgálatán keresztül megjelenítse az irgalmas Krisztust, aki életét adja övéért. Isten irgalmává kell válnia az irgalmasság cselekedetein keresztül – fogalmazott az érsek.

A szentbeszéd után a jelölt engedelmisséget fogadott a főpásztornak és utódainak, majd arcra borult, így imádkozták a Mindenszentek litániáját. Udvardy György ezután állandó diakónussá szentelte Tiszta Zsoltot. Ezt követte a beöltözés, valamint az evangéliumoskönyv átadása.

A szentmise hátralevő részében az újonnan felszentelt diakónus volt a főpásztor segítségére az áldozat bemutatásában.

Tiszta Zsolt 1981-ben született Ajkán. Gépezsmérnöki és közgazdászdiplomája mellett okleveles lelkipásztori munkatárs végzettséget szerzett a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán. Jelenleg Nemesgulács alpolgármestere, egy évtizede él a településen. Feleségével három kisgyermeket nevelnek. Szolgálatát a továbbiakban állandó diakónusként is Nemesgulácson és a hozzátartozó falvakban végzi majd.

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmegye

Vörös fénybe öltözött épületek

Az üldözött keresztényekre emlékeztettek

Az üldözött keresztények iránti szolidaritás jeleként november 25-én vörös színnel világították meg Budapest több helyszínét, templomát.

November 18. és 25. között a Szükséget Szenvedő Egyház (Kirche in Not) pápai segélyszervezet kezdeményezésére idén is világszerte megtartották a #RedWeek, vagyis a #VörösHét elnevezésű programot, melynek keretében a vértanúk áldozatára emlékeztető vörös fényvel világítottak meg számos épületet, ezzel hívva fel a figyelmet az üldözött keresztények helyzetére.

A Szükséget Szenvedő Egyház első alkalommal 2015-ben szervezte meg kampányát Rio de Janeiróban. Az azóta világméretűvé nőtt akció idén a bécsi Stephansdomban szentmisével kezdődött. November 18-án Ausztria-szerte csaknem ötven épületet világítottak meg vörös fényvel, köztük a bécsi parlamentet is.

2019-ben a kezdeményezéshez Magyarország is csatlakozott a Miniszterelnökség üldözött keresztények megsegítéséért és a Hungary Helps program megvalósításáért felelős államtitkársága közre-

működésével. Budapesten akkor vörös színnel világították meg a Lánchidat és a Szent Gellért-szobrot is.

Idén a keresztény ökumenizmus iránti elkötelezettség jegyében november 25-én fényfestést kapott a belvárosi Nagybldogasszony-főplébánia-templom, a Petőfi téri Istenszüllő elhunytá ortodox székesegyház, a Szilágyi Dezső téri református templom, a budavári evangélikus templom, a Széllkapu parkrészt installáció, az Erzsébet híd és a Szent Gellért-szobor.

A hét folyamán Kanadától Ausztráliáig számos ország csatlakozott a programhoz. Olyan szimbolikus épületeket

is megvilágítottak, mint a pozsonyi vár, a montreali Notre-Dame-bazilika, a Rio de Janeiro-i Megváltó Krisztus-szobor és a római Colosseum. A Fülöp-szigeteken azokért a papokért és szerzetesekért ajánlották fel a rendezvényt, akik életük kockáztatásával az élvonalban küzdenek a Covid-19-járvány ellen.

A záró szertartást Nagy-Britanniában tartották, ahol november 25-én bemutatták a *Szabadítsuk ki a rabokat!* című jelentést, azokról a keresztényekről, akiket a hitük miatt börtönöztek be.

**Kuzmányi István
Fotó: Merényi Zita**

Összefogás Debrecenben

A történelmi egyházak és a városvezetés együtt segít a rászorulókon

Advent közeledtével Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Debreceni Karitatív Testület, a Hajdúdorogi Főegyházmegye, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye és a Tiszántúli Református Egyházkerület minden eddiginél szélesebb körű közös megmozdulás keretében akar segítő kezet nyújtani a rászorulóknak.

A Magyar Református Szeretetszolgálat által készített és Debrecenben városszerte kihelyezett szeretetdobozokban tartós élelmiszereket és tisztálkodószereket gyűjtenek, melyeket karácsony előtt juttatnak el a nehéz helyzetű családoknak, embereknek.

A dobozokba elsősorban legalább fél éves szavatosságú tartós élelmiszereket (cukor, olaj, konzerv, liszt, kakaó, tea, fűszerek, édesség, száraztészta, keksz, ketchup, mustár, majonéz stb.) várnak. Szívesen fogadnak tisztálkodási és tisztítószereket, főként mosószert, öblítőt, fogkrémet, gyermek- és felnőttpelenkát, sampont,

tusfürdőt is. Akinnek van rá módja, cukor- vagy gluténmentes termékekkel, például édesítőszerrel, cukormentes keksszel, gluténmentes tészta-val segítheti az ételintoleranci-

ával küzdőket. Az első csomagokat november 20-án adták át Debrecenben. Az eseményen jelen volt Kocsis Fülöp érsekmétropolita, Palánki Ferenc megyéspüspök, Fekete Károly református püspök, Széles Diána alpolgármester, valamint a Debreceni Karitatív Testület elnöke, Rózsahegyiné Juhász Éva.

Forrás és fotó: Hajdúdorogi Főegyházmegye

VÁCI EGYHÁZMEGYE

Online papi rekollekció

Ismét a váci Piarista Kilátó Központban szervezték meg a Váci Egyházmegye papjai és diakónusai számára a rekollekciót november 24-én. A lelkipásztorok ezúttal is online formában kapcsolódtak az eseményhez. Az előadásokra reflektálhattak, és kérdéseket tehettek föl az elhangzottakkal kapcsolatban.

A megnyitó és a püspöki köszöntések után Erdő Klára mutatta be a *Bízd rá magad!* honlapot, majd *Gyermekevédelmi kérdések az Egyházban* címmel Roska Péter moráleteológus pap, Rudán Mária pedagógus, gyermekvédelmi tanácsadó és Baráth Gáborné Éva orvos, mentálhigiénés szakember előadásait hallgatták meg a résztvevők.

Az egyházmegyei gyermekvédelmi jelzőrendszerrel Molnár Zsolt kosdi plébános beszélt, majd *Az állandó diakonátus modelljei* címmel Molnár Ferenc diakónus tartott előadást.

A délelőtti folyamán két új egyházmegyei munkatárs mutatkozott be: *Gloviczki Zoltán*, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola rektora és *Selmeczi Zoltán*, az Egyházmegyei Katolikus Iskola Főhatóságának főigazgatója.

Marton Zsolt megyéspüspök és Ménesi Balázs gazdasági és humánerőforrás-főigazgató a

papi nyugdíjreformról, valamint a koronavírus-járvány okozta nehézségek áthidalásához nyújtott egyházmegyei segítségről beszélt. A program végén Varga Lajos segédpüspök összefoglalta az elhangzottakat és néhány gondolatot fűzött a nap eseményeihez.

Az előadók a papok visszajelzéseire és kérdéseire sms-ben válaszoltak. A rendezvény moderátora Paszternák Tamás püspöki titkár volt.

**Forrás: Bölönyi Gabriella
Fotó: Obreczány Éva**

Hajdúdorogon idén egészen más volt a november 21-ei templombúcsú, mint máskor. Nemcsak azért, mert a hívek élő közvetítésen keresztül kapcsolódtak be az ünnepelésbe, hanem azért is, mert Kocsis Fülöp érsek-metropolita ezen a napon szentelte diakónussá a helyi származású Domokos Zsolt alszerpapot.

Az idén házasodott fiatalember a hajdúdorogi Szent Bazil Gimnáziumban töltött éve alatt hallotta meg a Jóisten hívását, és mondott igent a papi szolgálatra. Aki ismeri alázatát, segítőkészségét, empatikus természetét, Istent közvetítő szeretetét, más hivatást nehezen tudna elképzelni számára. A Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola elvégzése előtt évenként keresztül az Egyesült Államokban gyarapította a tudását, majd a Hajdúdorogi Fő-

egyházmegye ifjúságpasztorációs referense lett Debrecenben, és az érseki iroda titkári feladatait is ellátja.

Domokos Zsoltot egykori szemináriumi társai, a vele szoros barátságot ápoló pap testvérei támogatták diakónussá szentelése napján.

Az Istenszüllő templomba vezetésének ünnepén megtartott szent liturgián Kocsis Fülöp érsek-metropolita a homíliájá-

Isten szent rendje

Diakónusszentelést ünnepeltek Hajdúdorogon

ban hangsúlyozta: A járvány idején sok mindent el kell hagynunk szokásainkból, de ez nem ingatja meg azt a szent rendet, amely az életünket is vezeti.

Azért jöttünk ide, hogy ezt a szent rendet egy testvérünk magára vegye. Az emberek közötti kapcsolat belső természete a szolgálat. Erre épül az egész életünk. Adjuk tovább, fejezzük ki minden emberi kapcsolatunkon keresztül, hogy rend van, hogy Isten szent rendje uralkodik ebben a világban. Fedezzük föl és éljük meg ezt! – zárta elmélkedését a metropolita.

A szent liturgia végén az egyházközség nevében

Kerékgyártó Imre világi elnök, valamint Varga Gáborné, a bazilita harmadrend tagja köszöntötte az új diakónust, Isten áldását kérve életére, hivatására, családjára. *Dalanics Zoltán* parókus köszöntötte a pap testvéreket, a híveket, és szívből jövő jókívánságait fejezte ki Domokos Zsoltnak.

Végül *Seszták István* főhelynök felolvasta a diakónus ki nevezését. Ebben Kocsis Fülöp metropolita az újonnan alapított Szent István-templomigazgatóság (a metropolitai hivatal kápolnája) szolgálattevőjévé nevezte ki Domokos Zsoltot, aki új szolgálata mellett minden eddigi tisztségét is megtartja.

Forrás és fotó: Hajdúdorogi Főegyházmegye

Cantalamessa bíboros kéri, ne szenteljék püspökké

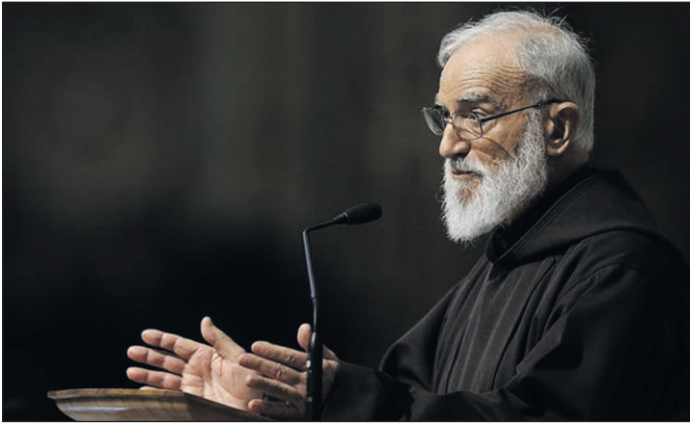
Raniero Cantalamessa kapucinus szerzetest, aki 1980 óta a Pápai Ház prédikátora, Ferenc pápa november 28-án bíborossá kreálta. A püspökké szentelés alól viszont a szerzetes pap felmentést kért, mondván: „A ferences ruhámban szeretnék meghalni.”

A lehetőség, hogy püspökké szentelés nélkül váljon bíborossá, nem szerepel a kánonjogi előírások között, de *Szent II. János Pál* pápa korábban már engedélyezte ezt a 2001-ben bíborossá kreált jezsuita *Roberto Tuccinak*, aki a 70-es években a Vatikáni Rádió igazgatója volt.

Cantalamessa a rieti egyházmegyei sajtónak nyilatkozott arról, hogy miért kérte felmentését a püspökké szentelés alól: „A püspöki feladat lényege – ahogyan egy nemrég megjelent, püspököknek szóló lelkigyakorlatos könyvem címében is szerepel –, hogy a püspök pásztor és halász. Az én koromban, 86 évesen keveset tudnék tenni pásztorként, viszont lehetek halász, folytathatom Isten szavának hirdetését... A másik ok, hogy a ferences ruhámban szeretnék meghalni: ezt nemigen engednék meg, ha püspök lennék.”

A szerzetes a Pápai Ház prédikátoraként adventben és nagybőjtben minden péntek reggel elmélkedést tart a pápa és a Vatikánban szolgáló bíborosok, prelátusok, rendfőnökök és a személyzet tagjainak jelenlétében. Csak nagypénteken prédikál a Szent Péter-bazilikában, a passióra emlékezve. Raniero Cantala-

messa elmondta: „A Szentatya arra kért, hogy folytassam prédikátori szolgálatomat. Már dolgozom az adventi igehirdetéseken, amelyeket idén a VI. Pál teremben tartok, hogy be tudjuk tartani a járványügyi intézkedések által előírt távolságot.”

Raniero Cantalamessát II. János Pál nevezte ki a Pápai Ház prédikátorának. 2005-ben XVI. Benedek, 2013-ban pedig Ferenc pápa is megerősítette a tisztségében. Világszerte sokfelé hívják igét hirdetni, gyakran más keresztény felekezetekhez is.

(Raniero Cantalamessának *A karácsony misztériuma* című kötete megvásárolható az *Új Ember* könyvesboltban – Budapest, V. kerület, Ferenciek tere 7–8.; nyitvatartás: hétfő, kedd, csütörtök, péntek: 9–17 óráig, szerdán 10–18 óráig – vagy megrendelhető az *Új Ember online könyvárúházból*: bolt.ujember.hu)

Forrás és fotó: Famigliacristiana.it
Fordította: Thullner Zsuzsanna

Nem térhet vissza családjához

Az elrabolt és házasságra kényszerített katolikus kislány sorsa Pakisztánban

Szindh tartomány legfelsőbb bírósága november 23-án elrendelte, hogy a kormány helyi szociális intézményei által működtetett család otthonban maradjon a tizenhárom éves katolikus kislány, Arzoo Raja, akit korábban elraboltak, áttérítettek az iszlám vallásra, majd házasságra kényszerítették.

A tárgyaláson a bíró nem engedélyezte, hogy a lány visszatérjen a családjához, úgy rendelkezett, hogy a kormányzati intézetben kell maradnia. Kétségtelen, hogy ez a döntés távol tartja tőle az elrablóját, ám a tény, hogy a kislány nem térhet vissza a szülői házba, csalódást okozott a katolikus híveknek. Arzoo szülei az ügyvédekkel egyetértésben keresetet nyújtanak be a pakisztáni legfelsőbb bírósághoz a kislány felügyeleti jogának megszerzéséért.

Jibran Nasir muszlim ügyvéd, akit Arzoo családja bízott meg az ügygel, a *Fides* hírügynökségnek adott nyilatkozatában a következőket mondta: „Szindh legfelsőbb bírósága visszautasította *Azhar Alinak*, Arzoo Raja elrablójának kérészeit, amelyek szerint a házasság törvényes volt, ezért a lány felügyeleti joga a férjét illetné, és törölni kellene minden vádat, amely őt terheli. Meg kell jegyeznünk, hogy egyetlenegy döntés sem született, amely az elrablónak kedvezett volna.”

Az ügyvéd így folytatta: „A bíróság az előző tárgyalás során törvénytelennek nyilvánította a házasságot, illetve továbbra is fenntartotta az el-

sődleges nyomozati jelentésben *Azhar Ali* ellen felhozott vádakát. A november 23-ai tárgyalás után a pakisztáni büntető törvénykönyv 375. cikkének 5. bekezdése alapján a bíróság helybenhagyta a tizenhat évnél fiatalabb lány ellen elkövetett nemi erőszak vádját. Ez a bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztést vagy halálbüntetést vonhat maga után.”

Az ügyvéd hozzátette: „A bíróság fenntartja, hogy Arzoo a család otthonban marad, és arra utasította a szindh belügyminisztériumot, hogy a szociális osztály részéről nevezzen ki egy személyt Arzoo mellé, aki pszichológiai támogatást nyújt neki, és segíti ta-

nulmányaiban. Ez mindenképpen előrelépést jelent, hiszen Arzoo biztonságban van. Most minden követ megmozgatunk, és keresetet nyújtunk be a legfelsőbb bírósághoz, hogy a lány újra a szerettei körében élhessen.”

Saleh Diego, a Karacsi Főegyházmegye általános helynöke, az Igazságság és Béke Püspöki Bizottságának elnöke a szindh legfelsőbb bíróság ítélethirdetése után így nyilatkozott a *Fides* hírügynökségnek: „Arra számítottunk, hogy Arzoo-t a családja gondjaira bízák. Korábban volt már példa rá, hogy a kiskorú lányokat visszaadták a családjuknak. A bíró azonban most úgy döntött, hogy a lány maradjon a családotthonban, amíg ő is úgy akarja. Továbbra is kérjük a bíróságot, hogy bízák a szülőkre a fiatalok lány felügyeletét.”

Saleh Diego hozzátette: „A bíróságnak figyelembe kellene vennie, hogy egy kiskorú lányról van szó, aki erős szaks traumát szenvedett el, és nyomás alatt él, amióta elrabolták, áttérésre és házasságra kényszerítették egy olyan férfival, aki meg is erőszakolta. Kérjük a pakisztáni állampolgári jogok teljes tiszteletben tartását!” – hangsúlyozta az általános helynök.

Forrás: Fides
Fordította: Balláné Sárközi Jáhél
Fotó: Pakistan Christian Post

Hűséges volt közösségéhez

Elhunyt Lehner Anna szociális testvér, korábbi általános előljáró

(Folytatás az 1. oldalról.)

A Dunántúlon, éppen szülőfalujában, Romádon állapodtak meg a nővérek, itt érte el őket a front. Isteni csoda folytán egyiküknek sem esett bántódása. A háború után a noviciátus Budapestre költözött. Anna testvér 1947-ben a noviciátusi képzés részeként a társaság vezetése alatt álló szociális képzőt is elvégezte. Ugyanebben az évben tette le első fogadalmát. Ezután több különböző helyen – Budapesten, Szegeden, Pápán – teljesített szolgálatot.

1952 decemberében *Slachta Margit* arra kérte, hogy két másik testvérrrel együtt csatlakozzon hozzá Ausztriában. (*Slachta Margit* már 1949-ben arra kényszerült, hogy elhagyja Magyarországot). Ez illegális határátlépést jelentett. Az életveszélyes kísérlet során egyedül Anna testvér jutott át a határon; egyik rendtársát a határőrök lelőtték, a másikat elfogták és börtönbüntetésre ítélték. Bécsből 1953 tavaszán *Margit* testvérrrel együtt az Egyesült Államokba utazott, ahol csatlakoztak a Buffalóban élő szociális testvérekhez.

Lehner Anna először az ottani Katolikus Karitásznál dolgozott, majd 1958-tól Syracuseban, egy gyermekotthonban szolgált több fiatal testvérrrel együtt. Teológiai tanulmányokat folytatott, 1973-ban szisztematikusan teológiából szerzett mesterdiplomát. Ismereteit jól tudta kamatoztatni későbbi szolgálataiban.

1963-ban a szociális testvérek káptalana beválasztotta a központi tanácsba, 1975-ben pedig általános előljáró lett. Ebben az időszakban kellett átültetni a gyakorlatba a II. vatikáni zsinatnak a szerzeteséletet megújító határozatait. Új szabályzatot kellett írni, miközben a társaság tagjainak nagyobb része illegálisban élt Magyarországon, Romániában és Szlovákiában. A velük való kapcsolattartás nehéz és rájuk nézve kockázatos volt, tényleges helyzetük, szükségleteik megismerésére alig nyílt lehetőség. *Lehner Anna* központi előljáróként, majd 1985-től központi tanácstagként sokat tett azért, hogy lelki támogatást nyújtsanak az elnyomtatásban élő testvéreknek.

1991-ben, a rendszerváltozás után a Magyarországon tartott káptalan ismét őt választotta általános előljárónak. 1997-ben, a Kassán tartott káptalanon pedig újraválasztották. Ebben a kétszer hat éves periódusban nagy feladatot

jelentett a szerzetesi élet újrarendezése, hiszen az illegális évei után újra kellett szervezni a közösségeket, összehangban a szociális testvéri karizmával és az Egyház által kért megújulással. Anna testvér ebben az időszakban sokat látogatta az európai kerületeket: lelkigyakorlatokat, műhelyeket tartott rendtársainak.

1997 után Budapestre költözött a társaság központi tanácsa, a generalátus. *Lechner Anna* így hosszú előljárói szolgálata végéig, 2003-ig többnyire Magyarországon tartózkodott. Később visszatért az Egyesült Államokba, és továbbra is mindenben a közösség javát kereste.

Berkecz Franciska, az akkori általános előljáró kérésére háromszor járt Kubában, hogy az ottani rendtagoknak műhelyeket, lelkigyakorlatokat tartson. Megírta a buffalói testvérek történetét, hogy megossza az utókorral, mit jelent a karizmához való hűség. Négy kötetbe gyűjtve lefordította angolra az alapító, *Slachta Margit* fontosabb írásait, hogy ez a lelki kincs minden szociális testvér számára elérhető legyen, beleértve a kaliforniai és a kanadai föderációs testvéreket is. Lefordította *Mona Ilona* könyvét, *Margit* testvér életrajzát. Utolsó munkájának – *Salkaházi Sára* írásai angol fordításának – kiadását már nem érthette meg.

Utolsó éveit Kaliforniában, Los Angeles Encino városrészében töltötte, a kaliforniai föderációs testvérek időszotthonában, ahová az ottani előljáró hívta meg. Élete végéig megmaradt a közösség iránti elköteleződése, hűséges szeretete és imádságos támogatása.

Egész életében élte és megvalósította szerzetesi mottóját: „Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek!” Örömben, bánatban, kihívásokkal és nehézségekkel szembesülve, majd az időskor korlátainak elfogadásában is hálás volt mindenért, és dicsőítette Istent. Halálos ágyán ezt írta: „Az európai és a kubai testvéreknek: szívbeli hálám. Igyekszem majd a szeretetemet kiárasztani mindnyájatokra, amíg újra nem találkozunk. Az egek hirdetik Isten dicsőségét, a teremtés örömeiben táncot jár, és Isten dicsőségét énekli. Jöjjetek, énekeljétek és táncoljátok, és énekeljétek Isten dicsőségét.”

Végakarata szerint Buffalóban, a szociális testvérek sírparcellájában helyezik végső nyugalomra. Ott, ahol *Slachta Margit* testvér és több alapító nővér is nyugszik.

Forrás és fotó: Szociális Testvérek Társasága

Advent vírus idején

Advent első vasárnapjára készült a Monostorynak, a bakonybéli Szent Maurícius Monostor podcastjének következő adása, melyben Baán Izsák perjelt Varró Szilvia kérdezte.

„Nem lehet manapság úgy élni, mint azelőtt, jobban kell figyelniünk bizonyos dolgokra, hogy az élet lehető maradjon. Ennek az elfogadása most talán még nehezebb, mint a tavaszi fázisban, amikor úgy voltunk vele, hogy majd túl leszünk rajta, és minden olyan lesz, mint régen. Semmi sem lesz olyan” – véli Baán Izsák.

A bakonybéli perjelt agasztja a bizalmatlanság, az egyre nagyobb mértékű elmagányosodás. „Ott kezdődik, hogy ha találkozunk valakivel, nem megyünk közel egymáshoz, már a köszöntésben is benne van a bizonytalanság. És mélyebben: közel engedhetek-e magamhoz valakit? Olyan időszakot élünk, amikor együtt kellene gondolkodni, de a vírushelyzet inkább az

elszigetelődés felé hajt.” Baán Izsák szerint amerre nézünk, arra megyünk. „Ha folyamatosan a vírus felé nézel, előbb-utóbb belegyalogolhatsz” – mondja, és azt is elárulja, hogy ő mivel védekezik. Segíti ebben a szerzetesi közösség napirendje, a korlátozott nethasználat, a meghatározott időrend (ima, munka, pihenés). És segíti a természet is. „Ha hideg van, akkor is lehet egyet sétálni, rácsodálkozni,

milyen szép a naplemente, vagy nézni, hogyan élnek meg a növények, az állatok a való-
ságot.

Izsák atya javasolja, advent idején figyeljünk rá, milyen lehetőségek nyílnak meg azáltal, hogy sok külső feladatot, programot lemondunk. „Amikor be vagyunk szorítva a megszokott kereteink közé, sokkal összeszedettebbek vagyunk. Most belső terek és idők nyílnak meg, és a belső szorongás azt okozza, hogy gyakran elvesztegetjük, elszórjuk az időt. Egy sivatagi atya mondása: ha valaki aranyat vagy ezüstöt veszít el, még találhat helyette másikat, de ha az időt veszíti el, ahelyett nem talál másikat.

A bakonybéli bencések *Monostory* podcastja a monostor YouTube-csatornáján érhető el.

Forrás: Szent Maurícius Monostor
Fotó: Földház Árpád

A Szombathelyi Egyházmegye Családpasztorációs Bizottsága november 20–22. között online lelkinapokat szervezett. Az esemény főelőadását Székely János megyéspüspök tartotta.

Az első napon Fekete Szabolcs Benedek családreferens többek között Szent II. János Pál gondolatával köszöntötte a résztvevőket: „Az együtt imádkozó család együtt marad.” Ezután Pongrácz Benedek papnövénydek beszélt a bizalomról, majd egy diameditáció segítségével az isteni szeretetről lehetett elmélkedni. Szombat este a Rád találtam dicsőítő csoport szolgálata után a Szociális Testvérek Társaságának két vezetett imáján vehettek részt a családok. A gyerekeknek Kiss László a hazugságról és az irigységről tartott bábelőadást.

Vasárnap a bizalomról és a ráhagyatkozásról tett tanúságot Éger Csaba és Marcsi, majd ezt a témát járta körül Székely János megyéspüspök is. A főpásztor gondolatainak mottója egy, a Máté-evangéliumból vett idézet volt: „Hiszitek-e, hogy tudok segíteni rajtatok?” (Mt 9,28)

„A mai ember a Katolikus Egyház hitét a szép családokban sejtethi meg a leginkább, látva a férjek és feleségek szeretetét és azt, hogy a katolikus családok nagylelkűen igent mondanak a gyermekáldásra” – kezdte előadását a megyéspüspök. Az Egyház a házasságot felbonthatatlan, életre szóló szeretetszövetségnek tartja. Világunk az Atya, a Fiú és a Szentlélek örök szeretetéből van, ennek a szeretetnek a megtapasztalása pedig mélyen megérinti az ember lelkét. A szívünk akkor ujjong, ha ebben élünk. Sokan a szép családokat látva indulnak el a hit útján.

Szent II. János Pál pápa *Familiaris consortio* kezdetű apostoli buzdításában írja: „Az emberi nem jövője a családtól függ (...) Elsősorban az Egyház gyermekeinek kell szeretniük a családot. Szeretni a családot azt jelenti: becsülni és állandóan támogatni értékeit és képességeit. Szeretni a családot ugyanaz, mint fölismerni a reá leselkedő veszélyeket és bajokat, azért, hogy le lehessen azokat győzni. Szeretni a családot azt jelenti, hogy törekszenek azon felté-

Bizalom és ráhagyatkozás

Online családi lelkinapokat tartottak a Szombathelyi Egyházmegyében

telek és körülmények megteremtésére, melyek elősegítik a család fejlődését. A szeretet kiemelkedő módja az is, ha korunk keresztény családjainak – melyeket gyakran megkísért a kislelkűség és a félelem a növekvő nehézségek miatt – újra visszaadjuk az önbizalmat, amely a természet és a kegyelem segítségével és arra a küldetésre támaszkodik, amelyet Isten bízott a családra. Korunk családjainak vissza kell térniük az eszményhez! Krisztust kell követniük! A keresztényeknek az a feladatuk, hogy örömteli élettel és meggyőződéssel hirdessék a családról szóló jó hírt.”

„Hogyan lehetnek a családok a remény jelei?” – tette fel a kérdést Székely János püspök. XVI. Benedek pápa mondta: mivel a nyugati ember elveti magától az élet forrását, ezért belső sivatagban él. Ez ember legalapvetőbb kincse ugyanis a Teremtővel való kapcsolata. Ez a kapcsolat a létezésünk szíve. Ha ezt elveszítjük, önmagunkba zuhanunk. Ez tesz minket nagylelkűvé, derűssé, képessé arra, hogy szeressünk. Ez az erő emeli a házastársakat a sérelmek, a korlátaik fölé, ez által élhetik meg az egységüket. A forrás elutasításának egyik következménye, hogy egyre kevesebb a házasság.

„A házastársak egymásra kimondott igénje ugyanakkor jel” – hangsúlyozta a főpásztor. Ez az *igen* a végtelen, teremtő Istennek is szól. Így láthatom be, hogy a másik embert Isten adta társul nekem. A két *igen* egymást erősíti. A szépen megélt házasság olyan, mint egy élő tabernákulum, amely Istent jeleníti meg a világban. Az emberi szerelem megtört kenyerében ott rejtőzik az Isten.

A gyermekre kimondott igen is jel. A mai embertől ez az érték is távol került. Nem figyel sem arra, ami előtte volt – az életét maga is kapta valakitől –, sem pedig a jövőre. A gyermek sem érdekli, aki továbbviszi az életet. A szerelem nem zárulhat páros önzésbe, hanem túlcserélve, önmagán túlmutatva a gyermek felé kell vezetnie.

Bíró László püspök mondta egyszer, hogy a katolikus közösségek „a pozitív deviancia szigetei”. Egyházi közösségeinkben mutatjuk fel az értékeinket, itt őrizzük az Istennel való találkozásaink és életünk örömeit.

Egy gondolkodó korunk liberális eszmeiségét hatalmas özönvíznek nevezte, melyet szinte lehetetlen megállítani, a társadalmat ugyanis nem tudjuk újra kereszténnyé tenni. Nincs annyi homokszánkunk, amennyivel gátat szabhatnánk ennek az

áradatnak, de bárkát építhetünk. Minden hitelesen élő család egy-egy ilyen bárka.

Székely János püspök szerint a lengyel abortusz törvény szigorítása azért volt hibás lépés, mert a társadalom nem tehető újra kereszténnyé.

A mai világban a szélsőséges liberális és a konzervatív gondolkodás közötti szellemi harc tanúi vagyunk. A felvilágosodás óta a modern ember azt hiszi, hogy nincs szüksége Istenre, az Egyházra, ő maga a boldogságának a kovácsa. Isten létezését a nyugati tudomány nem képes bizonyítani, ezért a kereszténységet kizsárolta a közéletből és a politikából. De a nyugati, felvilágosult ember nem is akarja elfogadni a teremtő Istent. Tudja ugyanis, hogyha elfogadná, akkor az ő „gyönyörű törvényei” szerint kellene élnie, ezt pedig sokan a szabadság korlátozásának tartják. Pedig a szabadság természetes célja a jó, az érték, ahogyan az értelem célja az igaz.

A keresztények konzervativizmusa nem azt jelenti, hogy múltbeli, halott dolgokhoz ragaszkodnak, hanem az élő Istenhez, aki életet törvényt beleültetett a világba.

Ezt a harcot látjuk az LMBTQ és a gender erőszakos törekvéseinél is. Ezek az ideológiák szeretnék uralni

a köznyelvet, a kultúrát és a médiát. Székely János püspök kitért a nagy vitát kiváltó, *Meseország mindenkié* című könyvre is: ez, mint mondta, arra a korosztályra akarja rázúdítani az elképzeléseit, amelynek még fogalma sincs az ilyen a kérdésekről. Ráadásul éppen a kisgyermekkor az az időszak, amikor a nemi identitás kialakul. „Halálos vétek egy kicsi gyerek kezdődő nemi fejlődését megzavarni. Ez a mesekönyv – főképpen pedig a hozzá írt kézikönyv – a gyermeknek a szülőkkel való kapcsolatát is el akarja bizonytalantítani” – hangsúlyozta a főpásztor.

Az Egyház mindig azt az álláspontot képviselte, hogy senkit nem szabad kitaszítani a nemi identitása miatt. De az Egyház azt is hirdeti, hogy az Úristen férfinak és nőnek alkotja az embert. A nemi identitás elbizonytalanodása nem genetikai eredetű, sokszor – főleg a fiúknál – az apa, vagyis a férfias viselkedési minta hiánya okozza. A nemi identitásunkat Istentől kapjuk, nem mi hozzuk létre. Ez a szellemi harc nem utolsó sorban az Egyház, leginkább az egyházi iskolák ellen irányul. De a gazdasági rendszer esetében is érezhető ez a sajátos küzdelem. A harcban segíthet Pál apostol lelki fegyverekről szóló tanítása (Ef 6,13–17). Szent Pál beszél a megigazulás páncéljáról, amely Isten szeretetét jelenti. Lábunkon a saru a készség a békesség evangéliumának hirdetésére, a lélek kardja az Isten szava, sisakja pedig az üdvösség reménye. A keresztény ember túllát a horizonton, látja a végső beteljesedést, a halál kapuján át belát az Isten örök szeretetének világába.

A járvány megpróbáltatásai arra hívnak bennünket, hogy spiritualitással, lelki erővel küzdjük végig ezeket a hónapokat. Jelen időszak lehetőséget ad az elcsöndesedésre, az imádkozásra.

Székely János püspök arra buzdította a családokat, hogy esténként beszélgessenek, és imádkozzanak együtt. „Ne a félelem uraljon bennünket. Ha Isten kivisz valamit a kezünk közül, mindig beletesz valami nagyobbát” – zárta előadását a szombathelyi megyéspüspök.

Szöveg és kép (képernyőfotó): Baranyai Béla

Átadták a Szent Margit Gimnázium új tornacsarnokát

Alapítása centenáriumát ünnepli a budapesti oktatási intézmény

Átadták az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kongregációja által fenntartott, budapesti Szent Margit Gimnázium új, mintegy 1400 négyzetméteres tornacsarnokát. A Szent Gellértről elnevezett létesítményt Kerényi Lajos piarista szerzetes pap áldotta meg november 24-én.

Az épület átadásán részt vett Simicskó István, a KDNP frakcióvezetője, Újbuda országgyűlési képviselője. Úgy fogalmazott: a sportolásra alkalmas épületeknek, így a gimnázium új tornacsarnokának megépítése arra szolgál, hogy a gyerekek kulturált körülmények között felkészüljenek az életre.

Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzeti kapcsolatokért felelős államtitkára arról beszélt az ünnepségen, hogy a kormány egyre nagyobb mértékben támogatja az egyházi oktatást és nevelést, amely a normalitást kívánja továbbadni a következő nemzedékeknek.

Az átadáson elhangzott, hogy a beruházás mintegy 2,5 milliárd forintból valósult meg. A Szent Gellért terem megépítéséhez az állam 1,65 milliárd forinttal járult hozzá.

Az iskolát az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kongregációja tartja fenn. Éppen száz évvel ezelőtt, 1920-ban az akkori előjáró, Stanisla nővér alapította meg Budapesten a rend első középiskoláját, a Szent Margit Leánygimnáziumot. Az iskolaépület Fábrián Gáspár műépítész tervei alapján készült.

1948-ban államosították az egyházi iskolákat, így a Szent Margit Gimnáziumot is, 1950-ben pedig az épület elhagyására kényszerítették a nővéreket. Az államosítás időszakában az intézmény Kaffka Margit Gimnázium néven működött.

1996. augusztus 1-jén az intézmény visszakerült a nővérek tulajdonába, és visszakapta védőszentjének nevét. A Szent Margit Gimnáziumban jelenleg 770 diák tanul, négy, öt, illetve hat évfolyamos képzésben.

Az új tornacsarnok napjainkban a modernitást képviseli, éppúgy, mint a 30-as években az akkoriban megépült, európai színvonalú leánynevelő intézet.

Forrás és fotó: MTI; Szent Margit Gimnázium

„Istennek hála, meggyógyultam”

Böjte Csaba kijött a kórházból

Böjte Csaba ferences szerzetes november 30-án, lapzártánkkor elhagyhatta a kórházat, ahová november 18-án este érkezett, miután két nappal korábban pozitívnak bizonyult a koronavírus tesztre. A budapesti Szent László Kórházból való távozása után beszélünk vele.

Böjte Csaba ferences szerzetes telefonon elmondta lapunknak, hogy minden olvasót köszönt, és hálásan köszöni az érdeklődést, az érte mondott imádságokat. Hamarosan hazaindul Erdélybe, alig várja, hogy újra találkozzon a gyerekekkel.

Arra a kérdésre, hogy érzi magát, a következőket mondta: „Istennek hála, jól vagyok. Papírom is van arról, hogy meggyógyultam, egészséges vagyok. Szeretném kifejezni hálámat és köszönetemet az orvosoknak, a nővéreknek, az egész magyar egészségügyi személyzetnek. Arra kérek mindenkit, hogy a jelenlegi járványidőszakban különösen vigyázzunk egymásra és magunkra. Az egészségünk drága kincs, vigyázzunk rá! Köszönök minden imát!”

*

Böjte Csaba közös imafelhívásunk egyik kezdeményezője, melyet november 12-én a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus Titkársága, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem, a Magyar Kurír és az Új Ember szerkesztősége, Csókay András és Szikora Róbert, a világesemény hírnökei, valamint Fodor Réka missziós orvos tettek közzé.

Kuzmányi István
Fotó: Merényi Zita

Másokra odafigyelve gyógyítani a sebeket

(Folytatás az 1. oldalról.)

Ha óáltala, övele és öbenne élek, akkor megérkeztem, akkor a helyemen vagyok, és szép lassan a többi dolog is a helyére kerül.

Német László *nagybecskereki megyéspüspök, a főszentelő, így fogalmazott a homíliájában: „A szolgálatban a főpásztornak új kihívásokkal kell szembenéznie. (...) Ami jobbá válhat, az a szemed, a füled és a szíved.” Véleménye szerint milyen kihívások várnak Önre, és főpásztorként hogyan tud majd jobban látni, érezni?*

– Az egyik legnagyobb kihívást most mindenképpen a vidékünkre jellemző erőteljes elvándorlás jelenti. Sok család elmegy a jobb élet reményében. Ez fájdalmas veszteség az egyházmegye számára, különösképpen, ha a kisebb települések közösségeire gondolok. Az utóbbi években már a templomainkban is jól érzékelhetők ennek a folyamatnak a hatásai. Leginkább az idősebb nemzedékek tagjai vesznek részt a szentmiséken, és a több hónapja tartó járvány helyzet miatt közülük is egyre kevesebben jöhetnek. Az elvándorlás következményeképpen még kevesebb gyermek születik, és így veszélybe kerül a jövőnk. Fontos lépéseket kell megtennünk azok felé, akik még itt vannak, és itt most leginkább a családokra gondolok. A plébániákon szerzett tapasztalataim arról győzték meg, hogy égető szükség van erre. Ahhoz, hogy jól lássam és jól érzékeljem a helyzetünket, mindenképpen nagy segítséget jelentenek majd számomra a tapasztalatok, melyeket elődöm, Pénzes János püspök úr titkáráként, majd általános helynékként szerezhettem a püspökségen eltöltött idő során.

Hasznomra válnak azok az évek is, amikor plébánián szolgáltam, és közelről láthatam az emberek mindennapi életét.

Röviden összefoglalná az egyházmegye történetét? Mi jellemzi leginkább a múltját és a jelenét?

– A Szabadkai Egyházmegye 1968. január 25-én alakult meg VI. Pál pápa *Preclarissimi Pauli* kezdetű bullájával, *Zvekanović Mátyás* püspök kormányzása alatt. Az egyházmegyében, de azt is mondhatnám, hogy Bácska területén közel egymillió ember él. Ennek nagyjából a negyede katolikus. A plébániák száma 114, közülük 72-nek van saját plébánosa. A papok száma érdekes módon megegyezik a plébániák számával, ám közülük néhányan az egyházmegyén kívül szolgálnak. A papok közül nyolcan szerzetesrendek tagjai. A papságot állandó diakónusok, szerzetes nővérek és hitoktatók segítik a szolgálatban. Közelmúltját tekintve a vidékünk sok sebet hordoz, ami pedig a jelent illeti, annyit mondanék, hogy kihívásokkal

és új lehetőségekkel egyaránt szembesülünk.

Hogyan tekint a jövő felé? Milyen főbb irányok mentén szeretné vezetni a híveket?

– Rövid távon most a legfontosabb, hogy megtaláljam azokat a közelebbi munkatársakat, akik az Egyházmegye kormányzásában segíteni fognak. Néhány helyre már megvannak az emberek, de a teljes kormányzati szervezet kialakítása még folyamatban van. Hamarosan tanácsadókat fogok választani, és megalakulnak a különféle ügyekkel foglalkozó bizottságok is. Ha hosszabb távra tekintek, akkor ismét a családokhoz kell visszatérnem. Központi kérdés, hogyan foglalkozunk velük a jövőben. Hiszen alapvetően a család az a hely, ahol az ember otthon érezheti magát a világban. Ha a társadalom sebeit gyógyítani szeretnénk, az első lépések a családokhoz vezetnek el bennünket. Hitem szerint mindennek az a kulcsa, hogy odafigyeljek a másik emberre, és foglalkozzam vele. Ez egyszerű, mégis a mai, rohanó életmódra gondolva azt kell mondanom, hogy sokszor luxusnak számít.

2005-től általános helynékként is működött az egyházmegyében. Miben gazdagította a szolgálatát ez az időszak?

– Az általános helynök feladatkörébe tartozik, hogy meglátogatja a plébániaközösségeket, ahol azután személyes tapasztalatokra tehet szert. Lényegében az egész egyházmegyéjét bejártam, megismertem a papok minden napjait, a közösségek állapotát, a plébániák gazdasági helyzetét, a különböző pasztorális tevékenységeket, és az esetleges új lehetőségekre is

rálátásom nyílt. Ezek az ismeretek és tapasztalatok nagyon hasznosak lesznek a kormányzásban. Ha meg kell hoznom egy döntést, annak így konkrét tapasztalati alapja lehet, és nem azon fog múlni, hogy mit gondolok vagy hogy elméletben miként látom a dolgokat.

Az egyházmegyében több nemzetiség él együtt. Miben jelent ez értéket, és miben nehézséget?

– A Szabadkai Egyházmegye többségében magyar és horvát közösségekből áll. Emellett szlovák és német kisebbségről is beszélhetünk. A több nemzetiség mindenképpen gazdagságot jelent, és lehetőséget arra, hogy az itt élő népek tanuljanak egymástól. Ha megismerjük egymást, megtapasztalhatjuk, hogy különbözőségeink ellenére Krisztusban egyek vagyunk. Erről az egységről, az egy testről tanúskodik a püspöki címer és a jelszó is. Ha megnézzük a címet, a bal oldalán felfedezhetők a horvát lobogó színei, a jobb oldalon pedig a magyar trikolór. A kettő között pedig ott van Krisztus keresztje. A bezárkózás, az ellenséges magatartás, a különbözőségek túlzott hangsúlyozása mindig veszélyt jelent, és sebeket is okoz a testen. Krisztus segítségére szorulunk. Az óáltala, övele és öbenne élt élet gyógyíthatja ezeket a sebeket, táplálhatja és megerősítheti az egységünket.

A pandémia lassan egy éve meghatározza az életünket. Milyen korlátozókat és milyen új utakat mutatott meg ez az időszak a Szabadkai Egyházmegyében?

– Ami eddig szinte magától értetődő volt, az többé már nem az, nehezen működik, vagy egyáltalán nem. Ez érinti

az Egyházat, de az élet minden más területét is. A járvány elleni védekezés többé-kevésbé mindnyájunk életét korlátozza. Itt nálunk már az első hónapokban erősen látszódtott mindez. Viszonylag hamar életbe lépett a kijárási tilalom. Voltak olyan hetek, amikor négy napon át nem lehetett elhagyni az otthonokat. A vasárnapi szentmiséket hívó közösség nélkül mutatták be a templomokban, a hitoktatás és más közösségi alkalmak egyik napról a másikra megszűntek, és a húsvét megünneplésére is csak zárt körben kerülhetett sor. A nyári hónapok alatt javult a helyzet, de most ismét komoly korlátozó intézkedésekre van szükség. A nehézségek közepette azon-

ban új ajtók nyílhatnak. A szentmiséket, illetve azokat az alkalmakat, melyeken keresztül az Úr szavai eljuthatnak az emberekhez, követni lehet az interneten. Ez jó dolog, de veszélyt is hordoz magában. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a digitális eszközök nem helyettesíthetik a személyes találkozásokat Isten és ember, valamint ember és ember között.

Elkezdődött advent, a várakozás ideje. Miben látja a megújulás lehetőségét? Hogyan tudunk jól készülni a karácsonyra, a megtestesülés titkának ünneplésére?

– Ami a karácsonyi készüléket illeti, advent első vasárnapjának evangéliumi szakaszát venném alapul. Az Úr Jézus így fejezi be a tanítását: „Amit nektek mondok, mindenkinek mondom: Virrasszatok!” Akkoriban a tanítványaihoz szólt, de üzenete, ahogyan fogalmaz, minden embert érint, bennünket is. Virrasszunk hát, legyünk éberek! Azt hiszem, mindenkinek vannak olyan dolgai, amelyeket a legjobb lenne rögtön elfelejteni, valamiképpen kitörölni a lélekből. Lehetnek ezek súlyos kérdések, kételyek vagy aggodalmak, sérelmek vagy veszteségek, esetleg káros ragaszkodások vagy vágyak. Tapasztalataim szerint a felejtés nem éppen működőképes megoldás. Ha mondjuk nagyon megbánt engem egy másik ember, azt nem lehet csak úgy elengedni, mintha meg sem történt volna. De Isten be lehet engedni minden terhünkbe, minden fájdalmunkba. Mégiscsak más, ha ő is ott van velem. Akkor többé már nem vagyok egyedül, hiszen teret engedek annak, hogy Isten beletestesüljön az életem történéseibe. Senkit nem hívok nagy és különleges dolgokra. Az Anyaszentegyház megadja nekünk a kellő útmutatást és a lehetőségeket az előttünk álló időszakra, gondolok itt elsősorban a kiengesztelődés szentségére és a szentmiseáldozatra, azután pedig minden egyéb olyan alkalomra, ami segíti a felkészülést. Amennyiben nem korlátozzák ezeket a járvány elleni intézkedések, ne habozunk élni velük. Végül megragadnám az alkalmat, hogy minden kedves magyar olvasónak, minden kedves testvéremnek, fivéremnek és nővéremnek áldott adventi készületet kívánjak.

Kuzmányi István
Fotó: Vedran Jegić

Panamától Lisszabonig

Online tanácskozás az ifjúságpasztorációról

A Világiak, a Család és az Élet Dikasztériumának Ifjúsági Irodája november 18. és 22. között nemzetközi találkozót szervezett a püspöki konferenciák, valamint nemzetközi mozgalmak és közösségek ifjúsági képviselőinek részvételével.

A szimpózium témája a legutóbbi, 2019-ben Panamában megrendezett Ifjúsági Világtalálkozó (IVT) lelkipásztori és szervezési szempontú értékelése, valamint a következő, 2023-as lisszaboni világtalálkozó portugál szervezőcsapatának bemutatkozása volt. A két világtalálkozót összekötő folyamatot a „Missziós szinodalitásra hívva” mottó jegyében hirdették meg.

Az ifjúságpasztorációs eseményt eredetileg tavasszal, a virágvasárnap előtti héten tartották volna Rómában, de a koronavírus-járvány miatt a találkozót előbb őszre halasztották, majd a körülményekre tekintettel végül

online formában rendezték meg.

A mintegy 220 résztvevő négy napon át napi három óra online munkában vett részt. Az elhangzott előadásokat, beszámolókat nyelvi csoportokban dolgozták fel. A Magyar Katolikus Püspöki Konferenciát (MKPK) Szilágyi Eszter és Gábor Miklós képviselte az eseményen.

A szerdai napon a találkozó résztvevői áttekintették, hogy a világ különböző tájain élő katolikus közösségek milyen válaszokat adnak a koronavírus-járvány okozta kihívásokra. A beszélgetések során többen hangsúlyozták, hogy nem csak a fertőzőtségi adatokra érdemes figyelni. A jelenlegi helyzetben a helytállás mértékét is célszerű megvizsgálnunk. A türelem, a lassításra való képesség olyan tulajdonságok, amelyek fontosságát most fel kell fedeznünk a mindennapokban. Meg kell értenünk, hogy az adott körülmények között milyen feladatra hív bennünket Krisztus.

A konferencia résztvevői beszámoltak arról, hogy a járványügyi korlátozások miként ösztönözték cselekvésre, újfajta kezdeményezésekre a fiatal korosztályt. Kiderült, hogy az online térben való mozgás a fiatalok számára sem mindig könnyű és magától értetődő tevékenység. A „hogyan tovább” kérdése a szinodalitás erősítésére szólít. Ezzel a céllal hozták létre a 2018. évi püspöki szinódus után a Nemzetközi Ifjúsági Tanácsadó Testületet (International Youth Advi-

sory Body) is, amelynek elsődleges feladata, hogy kísérje, segítse a fiatalokat a hit- és hivatásbeli kérdésekben.

A találkozó második napján a Világiak, a Család és az Élet Dikasztériumát vezető bíboros, Kevin Farrell köszöntötte a résztvevőket, majd közös imádság, ezután pedig José Domingo Ulloa panamavárosi érsek bejelentkezése, a panamai világtalálkozó szervezőinek beszámolója, illetve az IVT részletes összefoglaló értékelése következett.

A harmadik napon Nathalie Becquart XMCJ nővér, a Püspöki Szinódus Általános Titkárságának tanácsadója Ferenc pápa *Christus vivit* kezdetű apostoli buzdításából kiindulva nagyívű és mozgósító erejű előadást tartott a missziós szinodalitásról. A résztvevők ezután csoportos munka keretében foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy miként valósítható meg a szinodalitás a gyakorlatban. Azt is megvizsgálták, hogy miből fakad a fiatalok értékeisége és vágya arra, hogy meghallgassák őket. A tárgyalat témák között szerepelt az egyházi személyek túlterheltsége, a média helyzete és feladata, a helyi szintű és globális tevékenységek összehangolása, a generációk gyümölcsöző együttműködése is.

A szombati napon Manuel Clemente bíboros, lisszaboni pátriárka köszöntötte a résztvevőket. Bemutattak a lisszaboni IVT portugál szervezőbizottságának tagjai, és megismertették a konferencia résztvevőivel az egy évvel későbbre, 2023-ra halasztott vi-

lágatalálkozó már kidolgozott kereteit, szervezési elképzeléseiket.

A nemrég elindult *Synact* (*Synod in action*) közösségi médiafelület is segítette a munkát, amely a püspöki konferenciák ifjúsági képviselőinek gyors és közvetlen kommunikációját teszi lehetővé.

A panamai fiatalok Krisztus Király vasárnapján, Ferenc pápának a Szent Péter-bazilikában bemutatott ünnepi szentmiséjén adták át portugál társaiknak az IVT keresztjét és a Salus Populi Romani Szűz Mária-ikon másolatát.

A Szentatya a szentmise végén bejelentette, hogy az ifjúsági világnapot – amit *Szent II. János Pál* pápa kezdeményezett 1984-ben – a jövő évtől nem virágvasárnap, hanem Krisztus Király vasárnapján fogják megtartani az egyházmegyéikben.

Gábor Miklós,
Szilágyi Eszter/
MKPK Ifjúsági Bizottsága
Fotó: Világiak, Család és Élet Dikasztériuma

SZENTMISE-KÖZVETÍTÉSEK
ELŐBEN

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2020. november 9-ei közleményének 2. pontjában olvassuk:

„A jelenlegi kivételes helyzetben is érvényesek a *Katekizmusban* (KEK 2183.) és *Az egyházi törvénykönyvben* (CIC 1248. k. 2. §) található előírások, amelyek szerint ha valaki számára súlyos okból lehetetlenné válik az eucharisztikus ünneplésben való részvétel, igen ajánlatos, hogy helyette töltson kellő időt imádsággal – a Szentírás olvasásával, zsolozsma végzésével vagy más imával, elmélkedéssel – egyénileg vagy a családban. Bár a szentmisén való részvétel nem helyettesíthető, több helyen van online vagy televíziós miseközvetítés, hogy megerősítést, vigasztalást és bátorítást nyerjenek azok, akik most nem tudnak részt venni vasárnapi és ünnepnap szentmisén. A közvetítések rendjéről felületeinken folyamatosan tájékoztatást adunk.”

Az alábbiakban a teljesség igénye nélkül közöljük, hogy mely magyar és idegen nyelvű szentmise-közvetítésekbe lehet bekapcsolódni.

TELEVÍZIÓK

Duna Tv

Minden vasárnap 11 órától élő szentmise-közvetítés a budapesti Szent István-bazilika Mária-kápolnájából.

Apostol Tv

Hétfőtől szombatig 8 (élő) és 17 (ismétlés) órától, vasárnap 10 (élő) és 17 (ismétlés) órától. Nézhető a www.apostol.tv oldalon.

EWTN/Bonum Tv

Mindennap magyar nyelven: 8.30 (élő), 12 óra (ismétlés), 17 óra (élő), 20 óra (ismétlés). Mindennap angol nyelven: 14 órakor *EWTN Daily Mass* (élő) az EWTN központjából, Alabamából (USA). Megtalálható a nagyobb kábelszolgáltatók csatornakiosztásában és nézhető a www.katolikus.tv oldalon.

Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye
Debrecenben, a Szent Anna-székesegyházban **Palánki Ferenc** debrecen-nyíregyházi megyéspüspök november 15-étől visszavonásig minden vasárnap 11.30-tól mutat be szentmisét a debreceni Szent Anna-székesegyházban, amit a Debrecen Televízió közvetít.

RÁDIÓK

Magyar Katolikus Rádió

Minden hétköznap reggel 7 órától, vasárnap délelőtt 10 órától. Hallgatható a www.katolikusradio.hu honlapon.

Szent István Rádió, Eger

Élő közvetítés hétfőtől szombatig reggel 7 órától, vasárnap délelőtt 10 órától az egri bazilikából. 18 órakor rózsafüzért imádkoznak a Szent István Rádió egri stúdiójában. Hallgatható a www.szentistvanradio.hu honlapon.

Mária Rádió

Hétköznap 9 órától, szombaton 18 órától, vasárnap délelőtt változó időpontban. Hallgatható a www.mariaradio.hu oldalon.

Felvidéki Mária Rádió

Hétfőtől péntekig 9, 15 és 18 órától, szombaton és vasárnap 15 és 18 órától. Hallgatható a www.mariaradio.sk oldalon.

Erdélyi Mária Rádió

Hétfőtől szombatig 8 és 18 órakor (magyar idő szerint 7 és 17 órakor). Vasárnap délelőtt és délután. Hallgatható a www.mariaradio.ro honlapon.

Hol és mikor követhető élő szentmise-közvetítés? További összegyűjtött lehetőségek a *Magyar Kurír* oldalán: www.magyarkurir.hu

IMAÓRA

Elváltakért és egyedülállókért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 18 órakor a budapest-belvárosi Szent Mihály-templomban (Budapest V. kerület, Váci u. 47/b).

A Boldogasszony Imaszövetség tagjai a kért imaszándékok mellett rendszeresen másért is fohászkodnak Égi Édesanyánkhoz a hét minden napján, így hétfőnként az egyedülállókért, magányosokért, keddenként a katolikus oktatási intézményekért és a fiatalokért, szerdánként az állami és egyházi vezetőkért, péntekenként az idősekért, betegekért, szenvedőkért. Szeretettel várják a híveket to-

vábbra is a tagok sorába! Csatlakozni az egész év folyamán, bármikor lehetséges. Bővebb információ: <https://pecsiegyhazmegye.hu/cimke/imaszovetség>

A Szent Imre-kápolna Szeretetláng-imacsoportja minden programját megtartja. Az eredeti időpontokban, továbbra is otthonaikban imádkozunk. A résztvevők áldást kapnak a megadott időpontban az Oltáriszentséggel. Honlapunkon keresztül elérhetők vagyunk (www.szereitellang.info.hu). Program: december 3-án, csütörtökön 18 órakor szentségimádás, Szeretetláng-imaóra; december 4-én, pénteken 17.30-kor adventi utat járunk; december 17-én, csütörtökön 18 órakor szentségimádás édes hazánkért, valamint kilencedik alkalommal tartjuk az Ostyahordás-Ostyatörés, a kiengeztelődés ünnepét, amelyet *Jáki Sándor Teodó*z atya ismertetett meg velünk

2012-ben. December 27-én, Szent János apostol ünnepén a borszentelés elmarad, de aki előző évben gondoskodott és spórolt is, az kis közösségünkre gondolvamegissza *Szent János* szeretetét. „Aki borát meg nem issza, / Annak mennybe nem lesz jussa.”

HALÁLOZÁS

Az Egri Főegyházmegye a papság, valamint a rokonság nevében fájdalommal és a feltámadásba vetett hittel tudatja, hogy *Nagy István* kanonok, érd. esperes, miskolc-mindszenti káplán életének 71., áldozópapságának 46. évében, november 24-én a miskolci kórházban elhunyt. Az érte mondott szentmisét szűk körben 2020. december 3-án, csütörtökön 10 órakor a miskolc-mindszenti templomban mutatták be, majd 14 órakor Nyíregyházán az Északi temetőben helyezték nyugalomra a boldog feltámadás reményében.

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye püspöke és a rokonság a feltámadás élő hitében tudatja, hogy *Wutkowatz Károly Lajos* c. apát és kanonok, nyugalmazott plébános életének 76., papságának 52. évében 2020. november 19-én, szentségekkel megerősítve hazatért Krisztus Urához. A leveleki köztemetőben helyezik örök nyugalomra.

Tisztelt Olvasóink!

Az egyházi közleményeket és híreket szerkesztve közöljük. Megértésüket köszönjük.

A szerkesztőség

A LEGJOBB AJÁNDÉK
AZ ÚJ ESZTENDŐRE!

Új Ember Kalandárium 890 Ft
Új Ember Zsebnaptár 740 Ft
Liturgikus asztali naptár 690 Ft
Egylapos falinaptár 30 Ft

A naptárak megvásárolhatók az Új Ember Könyvesboltban (1053 Budapest, Ferenciek tere 7–8.), valamint webáruházunkban: bolt.ujember.hu

ÜNNEPI ÜZENETKÜLDŐ

Köszöntse szeretteit az *Új Ember* hasábjain!

Üzenjen névnap, születésnap, házassági évforduló alkalmából, vagy kíváncson áldott ünnepet és boldog új évet!

Küldje el rövid üzenetét, a címzett nevét és a települést, ahol él, az aprohirdetes@ujember.hu címre.

Levelében, kérjük, adja meg a pontos nevet és címet, melyre kiállíthatjuk számlánkat.

Egy üzenet díja 3000 Ft, amit átutalással vagy csekken tud befizetni,

a befizetés beérkezése után sorait legközelebbi lapszámunkban megjelentetjük.

Ünnepeljen velünk – várjuk jelentkezését!

Egyházi zenei rovatunkat

Mértékadó című

kulturális mellékletünkben olvashatják.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÖRBOTTYÁNBAN

GOMBOS MIKLÓS

aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal és a harangjátékokkal kapcsolatos bármely munkában. Referencia: www.harangontes.hu

www.harangontode.hu

Levélcím: 2162 Örbottyán,

Rákóczi u. 134. Postafiók 10. • Tel.: +36 28 360 170

Mobil: +36 30 9489 575, +36 30 7288 161

gombosmi@harangontes.hu • info@harangontode.hu

**Barsi Balázs atya,
Böjte Csaba testvér,
dr. Csókay András
új könyvei**

**33% engedménnyel
is vásárolhatók nálunk!**

Várjuk szeretettel Könyvesboltunkba, vagy rendeljen telefonon vagy interneten: nagyon gyorsan postázunk! Nézze meg honlapunkat, vagy szívesen küldünk Önnek katalógust:

Szeretet Könyvesbolt

1053 Budapest, Kossuth L. u. 1.

Nyitva: H–P 9–18^h, Szó: 9–14^h

(a bolthelyiséget mindennap ózonnal fertőtlenítjük)

Telefon: 06/1 266 61 61

a@sztgellertkiado.hu

webáruház: www.sztgellertkiado.hu

Piliscsabán

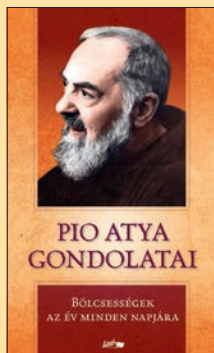
a Nagyboldogasszony Ház

idősek otthona

festőien szép környezetben, kiváló közlekedési adottságokkal, színvonalas ápolás-gondozás biztosításával, nyugodt, családias légkörben várja hölgy lakók jelentkezését ápolási és demens részlegére. 2081 Piliscsaba, Kálmán király útja 15. Tel.: +36 30 816 0205 E-mail: nbahaz@invitel.hu

A LAZI KÖNYVKIADÓ AJÁNLATA

122×197 mm, kötött
184 oldal, 2690 Ft

135×204 mm, kartonált
184 oldal, 2890 Ft

6701 Szeged, Pf. 954.
Tel.: (62) 407-511, 310-676
e-mail: info@lazikiado.hu
www.lazikiado.hu

Kiadja a Magyar Kurír
Terjesztő a Magyar Posta Rt. Hírlap
Üzletág, előfizethető a kiadónál,
a postán és a Digitalstandon

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely
ISSN 0133-1205

KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.

LAPZÁRTA: 2020. NOVEMBER 30.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Vezető szerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő: Körössy László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Benke Zsuzsa, Bodnár Dániel, Bókay László, Borsodi Henrietta,
Fábián Attila, Gátas Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Pallós Tamás, Szalontai Anikó,
Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet, Verestői Nárcisz

Olvasószerkesztő: Kodítek Bernadett

Korrektor: Mester Zsolt • Tördelés: Bukovszki Antal

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933

www.ujember.hu • e-mail: ujember@ujember.hu

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása:

+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3790; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu

Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén.

Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4050 Ft, fél évre: 8100 Ft, egy évre: 16 200 Ft.

Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

A tények mögött rejtőző titkok

Beszélgetés Sipos Imre szerzetes pap, biológussal Az evolúció misztériuma című könyvéről

Evolúció és kereszténység. Két szó, melyről hosszú időn keresztül úgy tartották: összeegyeztethetetlenek. Ervek és ellenérvok csatáztak a keresztények és a materialisták között, míg ki nem derült, hogy az evolúció nemhogy nem ellentétes a keresztény tanításokkal, de része annak a csodálatos isteni terveknek, amit teremtésnek hívunk. A témával kapcsolatban számos állásfoglalás született az idők során, de olyan átfogó mű, mint Sipos Imre szerzetes pap, biológus idén megjelent könyve, aligha. A szerző a Kaposvári Egyházmegyében működő, 1996-ban jóváhagyott, Szent János apostolról és Remete Szent Pálról nevezett közösség (SJP) tagja. A kötet, amelynek terjesztését a Püski Kiadó vállalta, nemcsak azért számít kuriózzumnak, mert 165 tételből álló szakirodalomra támaszkodik, hanem azért is, mert olvasása élvezetes élményt nyújt a tapasztalt biológusok, az egyetemi hallgatók, a hitüket elmélyíteni vágyók és az istenkeresők számára egyaránt. De mi ösztönözte a szerzőt, hogy – több mint öt évi munkával – megírja ezt a könyvet? Utazzunk most Somogyországba, egészen pontosan Miklósi környékére, hogy a gyönyörű őszi tájban sétálva elbeszélgessünk a szerzővel a kötetéről.

Nem ez az első műve az evolúcióról. Amikor biológusként a témával kezdett foglalkozni, mi motiválta?

– Keresztény hitét gyakorló családban nőttem fel, és nagyon szerettem a természetet, a biológiát, az élet tudományát. A szocializmus éveiben az iskolai biológiaórákon nyilvánvalóan egy szó sem esett Istenről, illetve ha mégis, az csak a vallásos világnézet kigúnyolását jelenthette. Éreztem a feszültséget a hitem és az iskolában tanultak között. Amikor gimnáziumi éveim végén találkoztam egy fiatal pappal, Galbavy Jenő Józseffel, akivel mélyebben elbeszélgethettem, megkérdeztem tőle, hogyan lehetne összeegyeztetni a teremtés történetét az evolúcióval. Akkor hallottam először, hogy nem kell szó szerint venni Ádám és Éva történetét, hanem a benne foglalt tanításra kell koncentrálnunk, ahogyan Jézus példabeszédeinél is.

Nagyon örültem, amikor megismerhettem Teilhard de Chardin műveit. Lám, csak lehet szintézist találni a természettudományos alapigazságok és a keresztény tanítás között! Isten nem akarhatja, hogy tudathasadásos állapotba kerüljünk. Ugyanazt az igazságot keresi a természettudós és a hívó ember is. Az igazolt természettudományos felismeréseket tudnunk kell integrálni a keresztény hitünkbe – gondoltam. Ez a nagy szintéziskeresés motivált igazán. A biológusdiploma megszerzése után kezdtem el teológiát tanulni. Nagyon örültem, amikor Fila Béla professzor úr elfogadta, hogy a licencia- és a laureadolgozatomat is az evolúció témaköréből írom. Forrásmunkák keresésekor megnéztem az eddig megvédett tézisek tárgyszókatalógusát. 1990-ben még egyetlen címben sem találtam rá az evolúció szóra.

Kezdeti motivációja, illetve az evolúcióról alkotott szakmai álláspontja hogyan változott az elmúlt években, évtizedekben?

– Az evolúció misztériuma című könyvemet egy fohással kezdtem, ami a munkám első napjaiban egy éjjel imaként tört elő belőlem: *Engedd, hogy lássalak, segíts, hogy láttassalak...* Nagyon szerettem volna, hogy megértsek valamit a tények mögött rejtőző titokból, abból, hogy miként nyilvánult meg Isten végtelen szeretete az évmilliórdok során.

Sok minden zavarja az egységben látást. A hatalmas térbeli és időbeli mélység, az univerzum áttekinthetetlennek tűnő határtalansága, az elrett sok milliárd év, a fajok sokfélesége, a rengeteg véletlen, a földtörténeti katasztrófák sora, amelyek átvészelése után megiscsak megszületett a gondolkodó, imádkozni tudó ember. Az evolucionista szakemberek megállapítása, hogy az evolúció folyamata nyitott, de annyira sokváltozós, kiismerhetetlen folyamat, hogy

a jövőjét nem lehet előre meghatározni. Bátorító felismerés azonban, hogy ha az ember felől visszafelé tekintünk a folyamatra, csodálatos

nem érzik illetékesnek magukat. Megállnak az „érdekes, így van” szintjén. Esetleg hozzáteszik, hogy „a bölcs evolúció” jól kigondolta. Néha úgy éreztem, a megszemélyesített folyamat helyére elég lenne odagondolni az Úr nevét.

Szerencsére sok orvos, biológus és több geológus barátunk is van, akik rendszeresen meglátogatnak bennünket. Ők is ajánlottak forrásmunkákat. Fontosnak tartottam, hogy átolvassák és véleményezzék a megírt fejezeteket. Értő kritikájuk alapján többször is módosítottam a szöveget. A hitéleti irodalomban való elmélyülés pedig a gyakorló lelkipásztorkodásunk velejárója. Ha valaki könyvet ír, mindent egyfajta kereső szemüveggel olvas. Sokat jegyzetel, ha ihletet kap, továbbgondolja a mások által már megfogalmazottakat.

– Természetesen tudtam, hogy hová kell eljutni. Ahová az egyéni életünkben is: Krisztushoz. Azt is tudtam, hogy olyan olvasókat kellene elvezetnem a szemnyitogató hitre, akiknek a gondolkodásában Isten helyett még úr van, valamiféle személytelen vágyakozás az igaz, a szép és a jó után. Vagy akik éppen a tudományuk felmagasztalásával fordítottak hátat Istennek. A hitetlenség legfőbb oka a tudatlanság. Transzcendens voltunk teljes félreisiklása, ha a tudásunk miatt, arra hivatkozva akarunk hitetlenné válni.

A hívó ember mindig messzebb lát. „Credo, ut intelligam.” Azaz: hiszek, hogy értek – írta Szent Ágoston még az IV. században. Igazi elismerésnek vettem, amikor egy biológus egyetemi tanár a könyv elolvasása után azt mondta: „Tudod, a végére

máris érzi, hogy ide és ide bizony jó lett volna még egy magyarázó mondat.

Biológusként az Isten alkotta természet tökéletességét megvilágítva számtalan érdekes és rendkívül tanulságos példát mutat az olvasónak. Megtenné, hogy megemlíti ezek közül néhányat, amelyek a leginkább közel állnak a szívéhez?

– Neves agykatatónkkal, Hámori Józseffel egyetérthetünk abban, hogy a fejlődés csodája a gének és az emberi elme kialakulásában csúcsozódik ki. De a genetikai kód korai megjelenése és univerzalitása, továbbá az emberi agy mint az anyag fejlődésének csúcsa mellett számos más dologra is rácsodálkozhatunk. Engem például nagyon megfogott az evolúció során bekövetkező, a folytatást döntően befolyásoló változások időhöz és helyhez kötöttsége, egyszerűsége. Napjainkban nem lehet ezeket az élettelenséget. A földtörténeti mélységekben adott időhöz kötött volt a sejtes szerveződés vagy az eukarióták megjelenése. Korunkban egyetlen főemlős sem kezd emberré válni. A Homo sapiens sapiens kialakulását mitokondriális DNS-vizsgálatok alapján egy egészen koncentrált helyre, egy adott időre, egyetlen leszármazott populációig vezetik vissza.

Az evolúció misztériuma című könyve akár a felsőoktatás résztvevőit is érdekelheti. Mi a tapasztalata: akár hitéleti, akár természettudományi téren van igény arra, hogy az evolúció kérdéskörével holisztikus szemlélet szerint foglalkozzanak?

– Pascal már a XVII. században lényegretörően megfogalmazta: „Épp elég a fény azoknak, akik hinní akarnak, és épp elég az árnyék azoknak, akik nem akarnak hinní.” Felemás világban élünk. Sokan behunyják a szemüket, és kétségbeesetten kiabálnak, hogy nem látnak, nincs értelme semminek. Ha komolyan végiggondoljuk az evolúció misztériumát, akkor egyéni megszólításunkat is fel kell ismernünk, életünk ajándékjellegét, függőségünket, korlátok közé szorított időnket, a kegyelem keretét. Mindannyiunknak személyesen kell válaszolnunk Isten végtelen szeretetére. Ez kényelmetlennek tűnik, mert el kell ismernünk a kicsinységünket. Az igen kimondása komoly felelősséggel jár. Sok embernek egyszerűbbnek tűnik nem foglalkozni a nagy kérdésekkel, mert ha megtenné, akkor végső következtetésként változtatnia kellene az addigi életén. Felcsillan a cél, és megkapjuk a reményt is, ha merjük követni a felismert jót. A derengő világosságból lassan ragyogó fényesség lesz, ha hűségesen kitartunk.

Mindig örülök, ha a természettudomány csodáin keresztül a tények mögött felcsillan a titok is. Ha az Egész értelméhez közelebb kerülök. Ugyancsak öröm, ha valakit a világosság felé vezethetek. Ezt az örömet nem befolyásolja, hogy sokan vannak körülöttünk, akik inkább az árnyékletet választják.

Lesz a könyvnek folytatása?

– Nagy az Isten kegyelme. Az időm nekem is korlátos, már a hatvanadik évemben járok. Rádásul tele vagyok más tervekkel is. Egy lelkipásztori közösség háttérének kialakítása rengeteg tennivalóval jár. Ezt a csodát is le kellene még írunk...

Dizseri András
Fotó: Gózon Ákos

”

Emberré válásunk több, mint a véletlenek csúcsteljesítménye, vagy, ahogyan Stephen Jay Gould materialista evolúcióbíológus fogalmazott:

„törékeny következmény a roppant valószínűtlenségek láncolatában”.

Az ember egyre bonyolódó, őseiben a katasztrófák túlélő, előalkalmazkodások során kifejlődött élőlény.

Ebben a nagy időutazásban Isten titokzatos, végtelen szeretete mutatkozik meg.

A könyvét olvasva végig úgy éreztem, hogy egy zsinór mentén haladunk: elindultunk, és el fogunk jutni valahová. Az volt a benyomásom, hogy Ön pontosan tudta, hová szeretné eljuttatni az olvasót, és voltaképpen ez volt a könyve megírásának a célja is. Jól sejtem?

erős kísértést éreztem, hogy bemennek egy templomba.”

Örülök, ha valaki az olvasás során észreveszi az irányt, amelynek felismerése engem is lelkesített. Nem győzöm bátorítani azokat, akik elkezdik olvasni a könyvet: meg ne torpanjanak, ha kicsit soknak tartják a geológiát vagy a biológia csodáit. Olvassák tovább, a végén lesz a lényeg. De azért ne a végén kezdjék, higgyék el, az eleje is fontos ahhoz, hogy a misztérium köde lassanként felszálljon, és kivilágosodjon a kép. Föl kell ismernünk, hogy emberré válásunk több, mint a véletlenek csúcsteljesítménye, vagy, ahogyan Stephen Jay Gould materialista evolúcióbíológus fogalmazott: „törékeny következmény a roppant valószínűtlenségek láncolatában”. Az ember egyre bonyolódó, őseiben a katasztrófák túlélő, előalkalmazkodások során kifejlődött élőlény. Ebben a nagy időutazásban Isten titokzatos, végtelen szeretete mutatkozik meg. S mi szóba állhatunk azzal, akitől minden függ.

Egy könyv megírása nem úgy történik, hogy az ember elkezd az elején, és folyamatosan írja, majd a konklúzióra eljutva a végén kiteszi a pontot. Ehelyett számtalanszor újraolvasa, kiegészíti, javítja, míg végre nagyjából megnyugszik a szövegben. Amikor pedig elhagyja a nyomdát a könyv, és a szerző újraolvasa,

Ünnepváró játékok, ajándékötletek Gyuri atyától

Tavaly, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra készülve vált ismertté egyházi körökben az Eucharistia elnevezésű táblás játék, amelynek kitalálója Bodor György zugligeti plébános. Idén újabb játékkal jelentkezett, majd a karácsony közeledtével további – gyermekeknek és felnőtteknek szóló – ötleteit is megvalósította.

A zugligeti plébánián találkoztunk Bodor Györggyel egy nagy teremben, ahol hosszú asztalon sorakoztak a játékok. Amikor arról kérdeztem, mi készítette rá, hogy játékokat készítsen, azt válaszolta: „Olyan kevés egyházi jellegű játék van a világon, Magyarországon pedig alig néhány. Jőmagam játékos természetű vagyok, és úgy gondolom, játékos formában sokkal több ismeretet sajátíthatnak el a gyerekek és a felnőttek egyaránt. Nemrég azzal keresett meg valaki, hogy az Eucharistia játékkal egy óra alatt többet tanult, mint egy esztendő alatt a hittanórákon. Úgy vélem, Isten maga is játékos, sőt, ő a legkiválóbb ezen a téren, és be is von bennünket az élet játékába. Persze vannak komoly dolgok, de amik nem azok, azokat nem kell elkomolykodnunk. Könnyebb az életünk, ha játékosan éljük.”

A játékok elkészítése azonban nem könnyű. Így vall erről Gyuri atya: „A játékokat meg kell tervezni. Amikor elkészülnek, leszűröm a tanulságokat, amelyekkel szembesültem, mi-

terápiát ötvenen tesztelték, összesen száz órán át, és szakpszichológus segítségével készült. A játékszabály érthetőségére is törekedni kell, fontos, hogy egyértelműek legyenek az utasítások. Nem lehet túl kusza a játéktábla, oda kell figyelni a nyomdai grafikára is. A játéktáblán szereplő ikonokat magam szerkesztettem meg. Mindehhez szükség van

nap alatt megrajzolta a figurákat. Ha valaki rátekint közülük egy-kettőre, rögtön kedve támad megnézni az összeset. Nem csak úgy lehet játszani velük, mint a hagyományos memoryval. A képeket egymás mellé helyezve Jézus születésének körülményeit, az egész karácsonyi történetet el lehet mesélni.”

A szóban forgó memory-kártyákon angol szavak is szerepelnek. „Ennek a játéknak az a különlegessége, hogy két nyelvű. A színes képecskék egyik oldalán magyarul, a másikon angolul olvasható a leírás.

egy kis esztétikai érzékre, és természetesen számítógépes ismeretek is kellenek hozzá. A cél, hogy a játék egyszerű, ugyanakkor kifejező legyen.

alatt dolgoztam velük. Szomorú volnék, ha az újabb játékaim nem lennének jobbak, mint az előzők. A tervezésnél ezerféle dologra kell figyelni: a méretre, a dizájnrá, arra, hogy a játék hányszor játszható. A most forgalomba került, felnőtteknek szánt *Krízis-Terápia* játék tesztelésekor például éppen az derült ki, hogy a többszöri játszhatóság érdekében alapvető változtatásokat kell beépítenünk a játék rendszerébe, amit meg is tettünk.

A játékok szerkesztésénél talán a tesztelésnek van a legnagyobb jelentősége. A *Krízis-*

Bodor György huszonhárom éve plébános a Zugligeti Szent Család Plébánián. „Öt-hat évvel ezelőtt kezdtem kisebb játékokat készíteni, de a nagy lökést a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra való készület adta. Azután elkészítettem a *Krízis-Terápia* játékot. Azt gondoltam, ez lesz az utolsó. De közeleg a karácsony, és eszembe jutott, hogy csinálhatnánk egy karácsonyi memoryt. Egy hét leforgása alatt sikerült is. Megtaláltam a rajzoló *Bodonovich Márti* személyében, aki mesekönyveket illusztrál. Mindössze néhány

Alsós gyerekeknek készültek ezek a rajzok. A játék kiválóan alkalmas arra, hogy a segítségével megtanuljanak huszonöt karácsonyi fogalmat. Egyébként tervezek egy nagyböjti-húsvéti memoryt is” – teszi hozzá Gyuri atya.

A *Krízis-Terápia* a felnőtteket szólítja meg. „Valóban, ez a játék nem gyerekeknek való, és nem is családi játék. Azt mondhatnám, hogy felnőtt párkapcsolati játék.” A plébános házaspárok lelkipárával is foglalkozik, házashit-tant is tart. Az a tapasztalata, hogy nincs olyan család, ahol ne volnának kisebb-nagyobb gondok. „Korábban az életközépi válság problémájával is foglalkoztunk, amibe így vagy úgy mindenki beleesik, papok és szerzetesek is. A házaspárok is szenvednek ettől.”

A játék címe is valami ilyesmire utal: *Krízis-Terápia*. „Ígen, de nem ez a lényeg. Nyugodtan játszhatja az is, aki úgy gondolja, nincs szüksége terápiára. Játékról van szó, ami két, két és fél óra önfeledt, örömteli szórakozást nyújt. Általa olyan szituációkba kerülhetünk, melyek vidámságra, nevetésre is alkalmat adhatnak. A játék során ugyanakkor előkerülnek pénzügyi, párkapcsolati problémák, valamint a stressz, ahogyan a mindennapi életben. Senki

nem tudja, hogyan alakul a játék kimenetele. Van start- és célmező, és az nyer, aki a legtöbb pontot gyűjti össze.”

Négyfajta kártya szerepel a játékban. A Retro kártyacsomag kérdései a történelmi múltól vagy a közelmúltól szólnak. (Az egyik kérdés például az, hogy mi volt a hidegháború kirobbanásának oka, egy másik pedig egy amerikai elnökre vonatkozik.) A jó válaszokkal pontokat lehet szerezni. Aki a játék során a Krízis mezőre lép, az Krízis-kártyát kap, ami azt jelenti, hogy a játékos valamilyen nehézség (például egy főnök-beosztott vagy anyós-meny probléma) miatt pontot veszít. Valamennyi játékosnak már az indulástól kezdve megvan a maga foglalkozása. Az ügyvéd az imént említett, pénzvesztéssel járó esetekben hasznélvező, pénz üti a markát. Ezért azt gondolhatnánk, hogy ő elég jól járhat ebben a játékban, de ez nem így van. Gyuri atya úgy alkotta meg a szabályokat, hogy a játék összességében kiegyenlített marad minden játékos számára. (A foglalkozások között találunk például orvost és ingatlanközvetítőt is.)

Aki egy másik kártyacsomagból (Bumm-kártya) húzhat, az pontokat kap, vagy például a játék keretében elutazhat egy kényeztető wellnesshétvégre, csökkentve ezzel a stresszpontjai számát. Ezek a nyeremények ajándékozhatók is a játékosok között. A legértékesebb az Akció kártyacsomag, ebből húzva kifejtő kérdéseket kapnak a játékosok. El kell mondaniuk a véleményüket bizonyos helyzetekről, vagy éppen vallaniuk kell saját magukról. Íme egy Akció-kártyán szerep-

lő feladat: Mi változott a gondolkodásodban ahhoz képest, ahogyan neveltek? (Fejtsd ki legalább három mondatban.)

„Nagyon értékes pillanatai lehetnek a játéknak, hiszen a többiek sok esetben új dolgokat tudhatnak meg a másiktól a kifejtő kérdések alapján” – mondja a plébános. Nézzünk egy másik kártyát: A barátod házassága komoly válságba jutott. Mit tanácsolnál neki, hogyan kezelje ezt a helyzetet? Ilyen és hasonló kérdések találhatók az Akció-pakliban.

A játékhöz természetesen szabályzat is tartozik, amit nagyon látványos, retró képek színesítenek.

Tovább nézelődve a plébános előtt álló hosszú asztalon, puzzle-dobozok is feltűnnek. „Az egyik a templomunk késő szecessziós stílusú Szent

kirak egy ilyen szép templomi képet, közben akár imádkozhat is. Hozzáteesszük, a táblás játék, a memory és a puzzle is remek ajándék lehet a közelgő ünnepre.

„*Kapcsolj* címmel asszociációs társasjátékot is készítettem – folytatja Gyuri atya –, valamint két adventi naptárt, Bodonovich Márti képeinek felhasználásával. És van egy kis adventi foglalkozatófüzetünk is, amelyben alsós iskolás gyerekeknek szánt történetek, színezők, énekek, receptek kaptak helyet.” Ezenkívül játékos rejtvények, labirintusok is szerepelnek a kínálatban, és a szülők számára is találhatunk itt segítő ötleteket, például azzal kapcsolatban, hogyan beszélgessenek a gyermekükkel advent napjaiban, karácsonyra készülve.

Család-képéről (Közép-Európa legnagyobb templomi mozaikképéről) készült, a másikon pedig egy feltámadás témájú mozaik, Brada Tibor Munkácsy-díjas festőművész munkája látható” – tudjuk meg a játékok készítőjétől. Mindkét puzzle kétszáznegyven darabból áll. Nagyon jó szolgálatot tesznek most, a Covid-járvány idején, és aki

(A Bodor György plébános által készített játékok megvásárolhatók az Új Ember könyvesboltban – Budapest, V. kerület, Ferenciek tere 7-8.; nyitvatartás: hétfő, kedd, csütörtök, péntek: 9–17 óráig, szerdán 10–18 óráig – vagy megrendelhetők az Új Ember online könyváruházban: bolt.ujember.hu)

Körössi László
Fotó: Merényi Zita

Nem tud dönteni? Mi megkönnyítjük a választást.

AJÁNDÉKOZZON UTALVÁNYT, MELY LEVÁSÁROLHATÓ AZ *Új Ember* KÖNYVESBOLTBAN.

